Πρόγραμμα CoOpenAir Festival | 12-14/10 στο εργοστάσιο της BIOME

"Από τον Έβρο ως τη Κρήτη για εργασία χωρίς αφεντικά, για μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση"

1ο Φεστιβάλ Συνεργατισμού CoOpenAir Festival
12,13 και 14 Οκτωβρίου στο κατειλημμένο εργοστάσιο της BIOME, Θεσσαλονίκη

Μια εβδομάδα έμεινε ακόμα για το 1ο Φεστιβάλ Συνεργατισμού CoOpenAir Festival και αποδεικνύεται ότι ο καλύτερος τρόπος για να πεις κάτι είναι να το κάνεις. Με προσπάθεια όλων των συμμετεχόντων το φεστιβάλ είναι έτοιμο να ανοίξει τις πύλες του και να υποδεχθεί όλους όσους φαντάζονται μια διαφορετική κοινωνία αυτοοργανωμένη, στο ανακτημένο εργοστάσιο της BIOME στη Θεσσαλονίκη στις 12, 13 και 14 Οκτωβρίου. Μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες, εκθέσεις, συζητήσεις και workshops, αναδεικνύουμε τα ζωντανά παραδείγματα συνεργατικών εγχειρημάτων που εργάζονται και λειτουργούν ριζοσπαστικά.

Διαχωρίζουμε τη θέση μας από την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την οικονομία από τα πάνω, με προσανατολισμό τις ευρωπαϊκές και κρατικές χρηματοδοτήσεις και προβιά αλληλεγγύης και συνεργατικής οικονομίας. Στους δρόμους που επιλέξαμε καλούμαστε να συν-πορευτούμε, να γνωριστούμε και μέσα από την μέχρι τώρα πορεία μας να χαράξουμε παρέα τα μονοπάτια που θέλουμε να διαβούμε την επόμενη μέρα.

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ-ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ-ΠΡΟΒΟΛΕΣ-ΕΚΘΕΣΕΙΣ-WORKSHOPS-ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ για ΠΑΙΔΙΑ-GRAFFITI-ART PERFORMANCE

Τρόποι πρόσβασης:
– Λεωφορεία ΟΑΣΘ 2, 3, 8 , Ν1(όλο το βραδύ) Στάση Ναυπηγεία

– Απο λεωφόρο Γεωργικής σχολής και απο Θεσσαλονίκης- Μουδανιών στη Λαέρτου 21-23-25

Ελεύθερη είσοδος – Ελεύθερη συνεισφορά (κουπόνια οικονομικής ενίσχυσης)

Πρόγραμμα Εκδηλώσεων

Παρασκευή 12 Οκτωβρίου
6:00 PM – 9:00 PM
Προβολή USSAK

Σάββατο 13 Οκτώβρη

12:00 AM
Παρουσίαση Συνεργατικών Εγχειρημάτων / Συνδιοργανωτών

12:00 PM – 2:00 PM
ΠΡΟΒΟΛΗ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΡΟΖΑΒΑ Jiyan’s Story
ΣΥΖΗΤΗΣΗ με τον Halûk Ünal (Σκηνοθέτης)

1:00 PM
WORKSHOP- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Φυσική Δόμηση και Διάφορες Τεχνικές της (www.cob.gr)

3:00 PM
WORKSHOP Agrotopia: Μια πλατφόρμα Σύνδεσης Παραγωγών – Καταναλωτών (Sociality)

3:00 PM – 5:00 PM
ΠΡΟΒΟΛΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΟ ΠΑΤΑΡΙ

4:00 PM – 5:30 PM
ΣΥΖΗΤΗΣΗ -Διαχείριση των Μνημείων της Ιστορίας και του πολιτισμού από την ίδια την κοινωνία- Εναλλακτική Δράση

5:00 PM – 8:00 PM
ΠΡΟΒΟΛΗ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ They still burn

5:00 PM – 8:00 PM

Θεατρικό εργαστήρι – Ιστορίες μέσα από τη Δυναμική της Ομάδας Θανάσης Μεγαλόπουλος

5:00 PM – 8:00 PM
Δημιουργία Νέου Συνεργατικού Εγχειρήματος: Για ποιο λόγο; Με ποιον τρόπο; Σε τι πλαίσιο;

5:30 PM – 7:00 PM
WORKSHOP – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Αυτοδιαχείριση και Στήσιμο DIY Μικροζυθοποιείου BCollective

Κυριακή 14 Οκτώβρη

12:00 PM – 2:00 PM
ΣΥΖΗΤΗΣΗ Κατάληψη των Μέσων Παραγωγής και Παράλληλες Δομές σε Ανακτημένους Χώρους Εργασίας

12:00 PM – 2:00 PM
Προβολη: Branded – Women on the Island of Crete 1941-1945

12:00 PM
WORKSHOP ΚΗΠΕΥΤΙΚΗΣ Παρέα Καλλιεργητών

12:00 PM – 2:00 PM
WORKSHOPS ΜΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΚΡΟΑΣΗ

4:00 PM – 5:00 PM
ΣΥΖΗΤΗΣΗ με Το μικρό δέντρο – Φύλο,σώμα,σεξουαλικότητα στην παιδική ηλικία Το μικρό δέντρο

4:00 PM – 7:00 PM
ΣΥΖΗΤΗΣΗ Εναλλακτικές Μορφές Δικτύωσης στο Παρόν / Βήματα για τη Δημιουργία Πανελλαδικού Δικτύου

4:00 PM – 6:00 PM
Προβολη: ΔΕ ΘΑ ΠΟΥΛΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ

4:00 PM – 6:00 PM
ΣΥΖΗΤΗΣΗ Πεδια Παρεμβασης για την Ενημερωση Απο τα Κατω - Μέθοδοι, Εργαλεία, Στοχεύσεις, Αποτελέσματα (OmniaTV)

5:00 PM – 7:00 PM
ΘΕΑΤΡΙΚΟ “Φιλοξενία” θεατρική ομάδα Solokryo

_____

Πρόγραμμα Συναυλιών

Παρασκευή 12 Οκτώβρη

Ώρα έναρξης συναυλιακού προγράμματος 21.00
2 μουσικά stages
stage 1:
Χειμερινοί Κολυμβητές, Λάργκο Largo,
Thanasis Papakonstantinou (φιλική συμμετοχή), Βουκολική Διαταραχή
/stage Χ(ωρις κανόνα) The Speakeasies Swing Band, Aroma Caribe, Babis Batmanidis Co\m/pany, Σαδίκης Ντίνος, M.A.t.E., έναρξη PARANAUE

Σάββατο 13 Οκτώβρη

Ώρα έναρξης συναυλιακού προγράμματος 21.00
2 μουσικά stages
stage 1: Τσολιάς εντ δε Τσολιας μπαντ Lost Bodies #Γκουλαγκ Ψύλλοι στ’ Αχυρα Sessions ANEF
stage 2: Renovatio LoRrd meetis #DjWaif Ράδιο Σολ Bailemos One Drop Forward

Κυριακή 14 Οκτώβρη

Ώρα έναρξης συναυλιακού προγράμματος 19.00
#ΤΡΑΓΩΔΕΙΟ παρουσίαση της δομής
+ ξεδιάντροπος βανδαλισμός οικείων ακουσμάτων
Μαλλιά Κουβάρια
+Λαϊκό Σχήμα

1ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

COOPENAIR FESTIVAL

ΣΤΟ ΚΑΤΕΙΛΗΜΜΕΝΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΕ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12.ΟΚΤ.2018

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΑ ΑΝΟΙΞΟΥΝ ΟΙ "PARANAUE"

ΣΚΗΝΗ 1

ΛΑΡΓΚΟ

ΦΙΛΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΒΟΥΚΟΛΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ

ΣΚΗΝΗ 2

ΜΠΑΜΠΗΣ ΜΠΑΤΜΑΝΙΔΗΣ

M.A.T.E.

ΝΤΙΝΟΣ ΣΑΔΙΚΗΣ

SPEAKEASIES SWING BAND

AROMA CARIBE

ΣΑΒΒΑΤΟ 13.ΟΚΤ.2018

ΣΚΗΝΗ 1

ΤΣΟΛΙΑΣ ΕΝΤ ΔΕ ΤΣΟΛΙΑ ΜΠΑΝΤ

LOST BODIES

ΨΥΛΛΟΙ ΣΤΑ ΑΧΥΡΑ

ΓΚΟΥΛΑΓΚ

ANEF

SESSIONS

ΣΚΗΝΗ 2

ONE DROP FORWARD

LoRd Meets Dj Waif

RADIO SOL

RENOVATIO

BAILEMOS

ΚΥΡΙΑΚΗ 14.ΟΚΤ.2018

ΤΡΑΓΩΔΕΙΟ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ

+ΞΕΔΙΑΝΤΡΟΠΟΣ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΣ

ΟΙΚΕΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΩΝ

ΜΑΛΛΙΑ ΚΟΥΒΑΡΙΑ

ΛΑΪΚΟ ΣΧΗΜΑ

ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ:

Λεωφορεία ΟΑΣΘ:
2, 3, 8, Ν1 (όλο το βράδυ)
Στάση Ναυπηγεία

Από λεωφόρο Γεωργικής σχολής και από Θεσσαλονίκης-Μουδανιών
στη Λαέρτου 21-23-25

1ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

COOPENAIR FESTIVAL

ΣΤΟ ΚΑΤΕΙΛΗΜΜΕΝΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΕ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12.ΟΚΤ.2018

ΚΤΙΡΙΟ 1

ώρα: 18.00 ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΚΙΤΣΟΦΡΕΝΗΣ

*ΕΚΘΕΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΩΝ "Ο ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΣ ΗΧΟΣ ΣΤΗ ΛΥΧΝΙΑ" (ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΛΛΙΓΝΑΚΗΣ)

ΚΤΙΡΙΟ 2

ώρα: 18.00 ΠΡΟΒΟΛΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ USAAK (ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΑΤΖΟΥΡΑΚΗΣ | ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ) (ΚΑΤΙΑ ΓΕΡΟΥ | ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΟΣ/ΗΘΟΠΟΙΟΣ)

ΚΤΙΡΙΟ 3

ώρα: 18.00 ΕΚΘΕΣΗ - VIDEO ART ΣΥΛΛΟΓΗ-ΕΡΓΩΝ ANNA VASOF

*ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ "ΕΥΤΟΠΙΑ" (ΦΩΤΟΜΑΔΑ)

*ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ "ΔΡΟΜΙΚΑ ΕΚΤΟΣ" (JPEG MICROPOLIS)

*ΕΚΘΕΣΗ - VIDEO ART "UNSTILL LIFE" (ΟΜΑΔΑ MAGENTA)

*οι εκθέσεις θα είναι ανοιχτές για τον κόσμο από την αναγραφόμενη ώρα, μέχρι το τέλος του 3ου φεστ

ΣΑΒΒΑΤΟ 13.ΟΚΤ.2018

ΚΤΙΡΙΟ 1

ώρα: 12.00 ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ "Η ΒΙΟΜΕ ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΒΙΟΜΕ

WORKSHOP-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΥΣΙΑΚΗ ΔΟΜΗΣΗ & ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΝΤΟΜΑΝΟΣ-COB.GR

ώρα: 13.00 ΑΦΗΓΗΣΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ "ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΡΕΒΥΘΑΚΙ" ΜΕ ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (ΑΝΘΗ ΘΑΝΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΗΣ)

WORKSHOP ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΗΣ (ΠΗΛΑΣ ΙΖΕΛΙ) (ΠΗΤΑ ΣΤΑΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ)

ώρα: 16.00 WORKSHOP AGROTOPIA: ΜΙΑ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ (SOCIALITY)

ώρα: 18.00 WORKSHOP ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ (ΒΑΝΑΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΠΟΥΛΟΣ)

ΚΤΙΡΙΟ 2

ώρα: 12.00 ΠΡΟΒΟΛΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ POZABA JIYAN'S STORY Halûk Ünal (ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ)

ώρα: 16.00 ΠΡΟΒΟΛΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ "ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΟ ΠΑΤΑΡΙ" (ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟ)

ώρα: 17.00 ΠΡΟΒΟΛΗ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ "THEY STILL BURN"

Antonis Lykiardis, Σκηνοθέτης και Μέλος Movimento 14 Luglio
Felice D'Agostino, Σκηνοθέτης
Ioni Sapra, Σύμπραξη, Ηθοποιός, Μέλος "sole e carestia" και Movimento 14 Luglio
Caterina Pugliani, Σύμπραξη, Ηθοποιός, Μέλος "sole e carestia"
Carmela και Mirko Melas "κινηματογράφος"
Natale Restucci - ηθοποιός

ΚΤΙΡΙΟ 3

ώρα: 12.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Συνεργατικών Εγχειρημάτων / Συνδιοργανωτών

ώρα: 17.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ: Για ποιο λόγο; Με ποιον τρόπο; Σε τι πλαίσιο; (Κωνσ.ΕΠΤ, Μπεντρεντιν, ΦωτΟμάδα, Σοφία Αδάμ)

ΧΩΡΟΣ 1

ώρα: 12.00 LIVE ΣΚΙΤΣΟ "Η ΓΕΝΙΑΔΑ ΤΟΥ ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ" (Χρήστος Αλαβέρας)

ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΙΑΤΡΕΙΟΥ ΣΤΗ ΒΙΟ.ΜΕ.

ώρα: 16.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ Διάσταση των Μνημονίων της Ιστορίας και του Παρελθόντος από τον Δρόμο των Εικόνων (ΑΛΛΑΓΕΣ ΕΙΚΟΝΑΣ - ΜΑΝΟΣ ΣΠΑΥΡΟΥ)

ώρα: 18.00 WORKSHOP - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Αυτοδιαχείριση και Στήριση ΔΙΥ Μικροβιοτεχνίας (CollecCivo)

ΚΥΡΙΑΚΗ 14.ΟΚΤ.2018

ΚΤΙΡΙΟ 1

ώρα: 12.00 WORKSHOP YOGA (Solidarity Yoga)

WORKSHOPS ΜΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΚΡΟΑΣΗ Συντονισμός: Παπαδοπούλου Χριστίνα

ώρα: 16.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΦΥΛΟ ΣΩΜΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (Το μικρό δέντρο)

ώρα: 17.00 ΘΕΑΤΡΙΚΟ "Φιλοξενία" (Solokr'yo)

ΚΤΙΡΙΟ 2

ώρα: 12.00 ΠΡΟΒΟΛΗ "BRANDED" (Obscura / Τζεπέτο)

ώρα: 16.00 ΠΡΟΒΟΛΗ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ "ΔΕ ΘΑ ΠΟΥΛΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ" (ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΝΤΕΛΗ - ΗΘΟΠΟΙΟΣ)

ΚΤΙΡΙΟ 3

ώρα: 12.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΕ ΑΝΑΚΤΗΜΕΝΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΒΙΟΜΕ, Εργατικό Ιατρείο, Stein Collective Usine Art center, Rimaflow)

ώρα: 16.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ / ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Το Παράθεμμα του Ρεθύμνου, Ο.Σ.Η. FairCoop, ΒΙΟΜΕ / Ανοιχτή Εκδήλωση)

ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΙΑΤΡΕΙΟΥ ΣΤΗ ΒΙΟ.ΜΕ.

ώρα: 16.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΟΧΕΥΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (OMNIATV)

ΧΩΡΟΣ 3

ώρα: 12.00 WORKSHOP ΚΗΠΕΥΤΙΚΗΣ (Πόρτα Φλαλεγγιτών)

ώρα: 16.00 WORKSHOP ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΑΓΕΡΙΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ ΑΠΟ ΠΗΛΟ (Δρόμος Κωνσταντίνος - ΘΕΣ.Β')

ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ:

Λεωφορεία ΟΑΣΘ: 2, 3, 8, Ν1 (όλο το βράδυ) Στάση Ναυπηγεία

Από λεωφόρο Γεωργικής σχολής και από Θεσσαλονίκης-Μουδανιών στη Λαέρτου 21-23-25

1ο Φεστιβάλ Συνεργατισμού CoOpenAir Festival | Προφεστιβαλικό Γλέντι στο Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου

Παρασκευή 14/9 στο Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου

Ο δρόμος του συνεργατισμού, της αυτοδιαχείρισης, της αλληλεγγύης, της αυτοοργάνωσης και της αξιοπρέπειας στην εργασία, ήταν, είναι και θα είναι ο δρόμος ο οποίος επιλέξαμε να πορευτούμε με πρόταγμα την εργασία χωρίς αφεντικά και την ισότητα. Τασσόμαστε ανοιχτά στο πλευρό των συνεργατικών δομών που λειτουργούν πραγματικά αμεσοδημοκρατικά και βλέπουν τους εαυτούς τους, όπως και εμείς, ως τμήμα του προπλάσματος για μια άλλη κοινωνία.

Μπορούμε χωρίς αφεντικά, από τα κάτω, αυτοοργανωμένα, με αυτοδιαχείριση, ενάντια στην οικονομική τους βαρβαρότητα. Γι' αυτό διαχωρίζουμε τη θέση μας από την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την οικονομία από τα πάνω, που στηρίζεται στις ευρωπαϊκές και κρατικές χρηματοδοτήσεις και φοράει προβιά αλληλεγγύης και συνεργατικής οικονομίας.

Με πρόταγμα μας, τα λόγια του Jose Marti «Ο καλύτερος τρόπος για να πεις κάτι είναι να το κάνεις», στα πλαίσια του 1ου Φεστιβάλ Συνεργατισμού CoOpenAir Festival που θα πραγματοποιηθεί τον **Οκτώβριο στο κατειλημμένο εργοστάσιο της BIOME**, διοργανώνουμε προφεστιβαλική συναυλία **στις 14 Σεπτεμβρίου στο Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου στις 20:00!**

Μια αυτοοργανωμένη συναυλία οικονομικής ενίσχυσης του φεστιβάλ, χωρίς σπόνσορες, χωρίς εισιτήριο, με ελεύθερη συνεισφορά.

Μια συναυλία με τον Σπύρο Γραμμένο, τους Bandallusia και τους Radio Sol!

Από τον Έβρο ως τη Κρήτη για εργασία χωρίς αφεντικά, για μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση.

Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης (Αθήνας) στη BIOME

Επιτήρηση, Αποθήκευση & «Έξυπνο» Μέλλον: Η Περίπτωση της Amazon

John Malamatinas*

Πόσο διαφορετικό θα είναι το μέλλον μας σε 30 χρόνια από τώρα; Η συζήτηση για την εποχή του ψηφιακού καπιταλισμού είναι πλέον εδώ και όλοι παίρνουμε μέρος σ' αυτήν. Για μερικούς, τους «επιτυχημένους», αυτό είναι το επόμενο κύμα ανανέωσης και κερδών ενώ για πολλούς άλλους αποτελεί μία ακόμη πικρή φάση της πολιτικής οικονομίας του καπιταλισμού. Αυτό σημαίνει για τον περισσότερο κόσμο έναν εφιάλτη λειτουργίας, αναπαραγωγής και κατανάλωσης, μία διαδικασία που συχνά οδηγεί στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Κατά τη διάρκεια των μεταπολεμικών χρόνων, υπήρχε το όνειρο του να δουλεύουμε λιγότερο μέσω της **καινοτομίας** και του **αυτοματισμού**. Παρ'όλο που η γενιά του "Back to the future" μεγάλωσε στη δεκαετία του '80 με τέτοιες αφηγήσεις, ενώ προετοίμαζαν ταυτόχρονα τον δρόμο για τη γενιά των "Millennials" η οποία θα έμπαινε στην Εποχή της Πληροφορίας, ιπτάμενα αυτοκίνητα δεν κατάφεραν να υπάρξουν ακόμα. Οι λεγόμενοι «Trekkies» που ήταν κατά βάσιν άνδρες και οι οποίοι το '80 και το '90 ήταν αρχικά ηγέτες στο λογισμικό (Bill Gates), μετά καινοτόμοι (Steve Jobs) και τώρα πολυτάλαντοι (Jeff Bezos), έχουν μεταλλαχθεί και πλέον καθορίζουν τον ρυθμό της αλλαγής εδώ και 20 χρόνια.

Μέσα σ' όλα αυτά όμως, οι σκοποί όλων των ονείρων αυτών δεν έχουν ουσιαστικά αλλάξει τίποτε: κάθε μία από τις τρελές λεπτομέρειες της σειράς του Star Trek, είτε η αυτόματη

τηλεμεταφορά, είτε η τεχνητή νοημοσύνη ή η αιώνια ζωή, παραμένουν ακόμη στο μακρινά σχέδια των ηγετών της Silicon Valley και των άλλων τεχνολογικών κέντρων σε όλο τον κόσμο. Η επανάσταση του διαδικτύου, η ψηφιοποίηση και η καταμέτρηση του υπαρκτού κόσμου, δημιουργούν τη βάση ενός φουτουριστικού κόσμου, κάτι το οποίο δεν φαίνεται πλέον και τόσο ουτοπικό, όπως έχει δείξει και η τηλεοπτική σειρά Black Mirror. Η κωμική σειρά Silicon Valley δείχνει επίσης πολύ γραφικά τη φιλοδοξία όλων αυτών των ηγετών στον τομέα της τεχνολογίας, να προσφέρουν ευτυχία σε όλη την ανθρωπότητα. Παρ' όλα αυτά, δεν έχουν καταφέρει κάτι τέτοιο ως τώρα…

Ψηφιοποίηση: Εκεί όπου η Αριστερά και η Αντιεξουσία παραμένουν απούσες

Εδώ και πολύ καιρό, η Αριστερά δεν δείχνει να κάνει καμία προσπάθεια να μάθει από την τραυματική και αποτυχημένη εμπειρία του τεχνο-φουτουριστικού οράματος της Σοβιετικής Ένωσης. Μπροστά στο θεωρούμενο, και παραδεκτό από καιρό, τέλος αυτής της ιστορίας, δεν έχουμε καταφέρει να βρούμε πάνω απ' όλα έναν εναλλακτικό ρόλο της τεχνολογίας στον κόσμο μας. Κάθε τέτοια συζήτηση ξεκινά κάπως έτσι: μας έχουν όλους κυριέψει οι ψηφιακές διαδικασίες και σήμερα έχουμε ήδη γίνει μέρος τους.

Ταυτόχρονα όμως, καμία πολιτική ομάδα δεν μπορεί να επιβιώσει χωρίς τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στις δημόσιες σχέσεις της. Πολλοί από εμάς μετράμε την επιτυχία μας σύμφωνα με τον αριθμό των "likes" που έχουμε λάβει. Ακόμη και μεταξύ αριστερών ακτιβιστών, αυξάνεται ο αριθμός εκείνων που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον τομέα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, για παράδειγμα ως επιμελητές των λογαριασμών στο facebook μελών του κοινοβουλίου. Για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, παρ'όλα αυτά, η αυτοματοποίηση συνεχίζει να ακούγεται μία τρομακτική λέξη: έχουν βέβαια τώρα τελευταία ξεκινήσει κάποιες προσπάθειες εκπαίδευσης στην ψηφιοποίηση, αλλά δεν είναι ξεκάθαρο το ως πού μπορεί αυτό να φτάσει.

Η ριζοσπαστική Αριστερά έχει αναφερθεί αρκετές φορές στην εξέλιξη των Google, Facebook, Amazon, κλπ. Φαίνεται όμως σαν να κοιμούνται επί της ουσίας. Τα προγράμματα του Γερμανικού κόμματος *Die Linke* και διαφόρων τεχνοκρατικών ομάδων και ΜΚΟ έχουν επικεντρωθεί μόνο στα θέματα των ψηφιακών δικαιωμάτων, χωρίς να υπάρχει ίχνος κάποιας καινοτομίας από την Αριστερά. Οι μαζικές αλλαγές στην παραγωγή και αναπαραγωγή στην κοινωνία έχουν αναγνωριστεί, αλλά οι αντίπαλοι είναι ήδη πολύ μεγάλοι και παντοδύναμοι και το σύστημα είναι πολύπλοκο και υπερφορτωμένο. Επίσης, οι ευκαιρίες για την οργάνωση των εργατών μερικής απασχόλησης, εργατών γνώσης, εργατών στον τομέα των μεταφορών και σε start-up επιχειρήσεις μένουν ακόμη ανεκμετάλλευτες (εκτός από πολύ λίγες εξαιρέσεις).

Στους αριστερούς ακαδημαϊκούς κύκλους καθώς και στο αριστερό κοινό, κυκλοφορούν μόνο παλιά και νέα φαντάσματα. Από τη μια πλευρά, έχουμε τους επικριτές της ανάπτυξης, οι οποίοι συμμετέχουν σε συζητήσεις του οικολογικού αποτυπώματος. Αυτό συνεπάγεται απλά το να τροποποιήσουμε τα παλιά πρότυπα κατανάλωσης, χωρίς να λάβουμε υπόψιν τα θέματα διανομής. Μέχρι τώρα, μονάχα σε σύνδεση με οικολογικούς-κοινωνικούς αγώνες οι συζητήσεις απο-ανάπτυξης έχουν παρουσιάσει ένα σοβαρό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν εκείνοι που πιστεύουν σε έναν επιταχυνόμενο μετακαπιταλιστικό κόσμο και που βλέπουν την ευκαιρία για ένα νέο αριστερό μήνυμα – *Επιτάχυνση για όλους, εδώ και τώρα!* Κάποιες ενδιαφέρουσες συζητήσεις έχουν ήδη λάβει χώρα, σε φεμινιστικούς όμως κυρίως κύκλους και κοινωνικούς αγώνες. Το *Cyborg Manifesto* της Donna Harraway, που βρισκόταν στην πρωτοπορία των συζητήσεων 30 χρόνια πριν, για τη σχέση του ανθρώπου με τη μηχανή, μνημονεύεται ακόμη και σήμερα.

Σ’ αυτούς τους σκοτεινούς καιρούς, όπου ένα χειραφετικό κίνημα που θα έφτανε μέχρι τα άστρα και θα έκανε τα όνειρα πραγματικότητα, φαντάζει για την ώρα πολύ μακριά, όπου θριαμβεύει η εξτρεμιστική Δεξιά κάθε απόχρωσης και τύπου, οι Νεοφιλελεύθεροι συνασπίζονται με τους Φιλελεύθερους για ένα υποτιθέμενο πράσινο, ειρηνικό και επιταχυνόμενο καπιταλισμό.

Παρ’όλα αυτά, ο αγώνας για το μέλλον που διεξάγεται εδώ και τώρα θα μπορούσε να προσφέρει κάτι παραπάνω από μια σανίδα σωτηρίας. Στη διαδικασία αναδιοργάνωσης του κεφαλαίου δημιουργούνται ρωγμές και κενά, τόποι κοινών και κοινωνικών διασπάσεων που ήταν αδύνατο να φανταστεί κανείς ως τώρα. Οι δεσποτικοί, όμως, όροι εργασίας του σημερινού καπιταλισμού και οι διαμαρτυρίες των εργατών εναντίον τους, έχουν εξαφανιστεί από τη φαντασία και το λεξιλόγιο πολλών αριστερών.

> *Ο αγώνας εντός του γίγαντα της εφοδιαστικής αλυσίδας και του διαδικτύου Amazon, ο οποίος καταφέρνει να κρύψει τους πραγματικούς του σκοπούς πίσω από ένα προσωπείο λιανικού εμπορίου, μπορεί να αποτελέσει την ευκαιρία για τα κινήματα να ξεφύγουν από την πλήξη και την απραξία.*

Και θα μπορούσαμε μ’ αυτό να κάνουμε κάτι καλό το οποίο θα υπερέβαινε το απλό όφελος των εργαζόμενων. Οι αρχές βέβαια του καπιταλισμού δεν αλλάζουν: η εκμετάλλευση υπήρχε, υπάρχει και θα συνεχίσει να υπάρχει όσο υφίσταται καπιταλισμός. Όσο εξακολουθεί το κεφάλαιο να αναπτύσσεται (ή όχι), να αναδιοργανώνεται ή να δημιουργεί φούσκες, οι κρίσεις και οι νέες κοινωνικές αναταραχές θα είναι μέσα στο πρόγραμμα.

Όπου υπάρχει όμως εκμετάλλευση, υπάρχουν και αγώνες: στα εκτεταμένα συγγράμματα των Μαρξ, Σμιθ, Ρικάρντο και λοιπών έχουν περιγραφεί τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του καπιταλισμού, έχουν κατηγοριοποιηθεί ή τους έχει δοθεί νέα σημασία. Όμως ο καπιταλισμός, η αναδιοργάνωσή του και η δυνατότητά του για δράση, θα έπρεπε να μετρηθεί κυρίως από την ιστορία των αγώνων εναντίον του. Η Amazon εγκαθιδρύει το νέο σχέδιο για την αναδιοργάνωση του κόσμου της εργασίας και αυτό θα επεκταθεί σε όλη τη βιομηχανία. Γι’ αυτό, είναι σημαντικό να αναλύσουμε τη λογική της και τη λογική της αντίστασης εναντίον της.

Το «παντοπωλείο» Amazon – Ο γίγαντας της

εφοδιαστικής αλυσίδας και της τεχνολογίας

«Δεν είναι μόνο ο μεγαλύτερος ποταμός στον κόσμο, είναι και μεγαλύτερος κατά πολύ από τον επόμενο ποταμό. Ξεπερνάει όλους τους υπόλοιπους ποταμούς.»
Τζεφ Μπέζος για το όνομα της Amazon

Εδώ πρόκειται για την φανταστική ιστορία μιας νεοφυούς (start-up) επιχείρησης που δημιουργήθηκε από έναν μύθο. Ο Brad Stone, οικονομικός δημοσιογράφος των New York Times, έχει γράψει για αυτόν τον μύθο ένα βιβλίο το οποίο οι Βρετανικοί Times αποκάλεσαν αριστούργημα ερευνητικής δημοσιογραφίας.

Η έρευνα για το όνομα της εταιρείας υπήρξε εκτεταμένη. Οι διαφορετικές προτάσεις έδειχναν κιόλας την αρχική ιδέα της Amazon: Cadabra, makeitso.com, awake.com, browse.com, bookmall.com, aard.com, relentless.com (πάντα .com όπως βλέπετε). Είχε προβλεφθεί εξαρχής ότι το όνομα δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στα βιβλία, όπως για παράδειγμα έκανε ο πρώτος τους ανταγωνιστής, το books.com.

Ο ιδρυτής της Amazon, Τζεφ Μπέζος, προέρχεται από το κεφάλαιο (hedge fund) DE Shaw της Wall Street, κατευθείαν από τους κύκλους των λεγόμενων nerds, των οποίων αποκλειστικός σκοπός είναι να βγάζουν πολύ χρήμα. Ήταν τότε που ξεκίνησε και η εποχή του διαδικτύου: το επόμενο μεγάλο πράγμα! Ο Τζεφ Μπέζος άφησε την καλοπληρωμένη δουλειά του για να ξεκινήσει τη ριψοκίνδυνη διαδρομή του πάνω στα κύματα του τεράστιου κόσμου του διαδικτύου.

Η ιστοσελίδα amazon.com εγγράφηκε την 1^{η} Νοεμβρίου του 1994. Στις 9 Αυγούστου του ίδιου χρόνου, η Netscape Communications ξεκινάει τον πρώτο browser Mosaic Web, ανοίγοντας τον δρόμο του διαδικτύου στο ευρύ κοινό. Το ίντερνετ ετοιμάζεται να απογειωθεί. Ο Μπέζος και η μικρή του ομάδα, μεταξύ τους η γυναίκα του Mackenzie και ο τεχνικός Shel Kaphan, εργάστηκαν για 2 χρόνια, προετοιμάζοντας το επιτυχές λανσάρισμά τους. Επιπλέον, κατάφεραν να επιβιώσουν με τη βοήθεια οικονομικών

επενδύσεων μελών της οικογένειας και διάφορων γνωστών του Μπέζος, που γνώριζε από τον καιρό που ήταν στα hedge funds.

Την πρώτη εβδομάδα μετά το ξεκίνημα της Amazon, τον Απρίλιο του 1995, ήρθαν παραγγελίες 12.000 δολαρίων, αλλά παραδόθηκαν βιβλία αξίας μόνο 846 δολαρίων. Τη δεύτερη εβδομάδα έλαβαν παραγγελίες 14.000 δολαρίων και έκαναν παραδόσεις αξίας 7.000 δολαρίων. Ο μακρύς δρόμος μέχρι το σημερινό άριστο σύστημα παράδοσης -η εταιρεία διαφημίζει ότι μπορούν να παραδώσουν μέσα σε μια μόλις ώρα- ξεκίνησε στην πραγματικότητα με ιδιαιτέρως μικρά βήματα. Αφού λύθηκαν τα εφοδιαστικά προβλήματα με το χάος της αποθήκευσης και της παράδοσης, άρχισε η επέκταση, η οποία οδήγησε στο κεντρικό σύνθημα του μελλοντικού οράματος της Amazon. Οι παραγγελίες ανέβαιναν καθημερινά, όπως και οι επενδύσεις. **Επέκταση για τον Μπέζος και την ομάδα του σήμαινε άμεση επανεπένδυση όλων των διαθέσιμων οικονομικών πόρων.**

Το μεσοπρόθεσμο όραμα της Amazon, η υπόσχεση κερδών μετά την πρώτη σειρά επεκτάσεων, προσέλκυσε επενδυτές, παρ’όλα τα αρχικά προβλήματα. Η πρωτόγνωρη εξέλιξη του διαδικτύου, από το 2000 και μετά, συνεισέφερε σημαντικά σε όλα αυτά. Η βασική αρχή ήταν απλή: Ας πούμε πως έχουμε ένα μαγαζί το οποίο πουλάει καταρχήν βιβλία και μετά διαδοχικά πολλά άλλα αγαθά, κάτι που προφανώς βρίσκεται πέρα από τις δυνατότητες των κανονικών πολυκαταστημάτων. Πώς γίνεται αυτό;

Η βασική αρχή της πλατφόρμας στην πραγματικότητα παρακάμπτει τους φυσιολογικούς περιορισμούς των δύο άκρων της αγοράς, δηλαδή τον παραγωγό και τον καταναλωτή. Η ελπίδα ήταν ότι το διαδίκτυο θα κάνει όλα τα άλλα και η αξία των μετοχών στην αγορά επιβεβαιώνει αυτή την απίστευτη εξέλιξη. Η εμπιστοσύνη προς την Amazon μεγαλώνει ολοένα χωρίς όρια και έχει λάβει προφητικές διαστάσεις. «Όλα είναι πιθανά», λέει ο Μπέζος και όλοι μπαίνουν στον χορό. Επιχειρήσεις που βασίζονται σε παρόμοιες καπιταλιστικές πλατφόρμες εμφανίζονται σαν μανιτάρια.

Το 1997, ο Rick Dalzel μετακόμισε από τη μεγαλύτερη εταιρεία λιανικών πωλήσεων, την Walmart, στην Amazon. Πριν φύγει, ο Don Soderquist, διευθύνων σύμβουλος της Walmart, του ανέφερε ότι η Amazon είναι μία καινοτόμος ιδέα, με περιορισμένες όμως δυνατότητες, αφού δεν έχει δικά της αποθέματα και ότι αυτό το μοντέλο θα κατέρρεε μόλις έφτανε έναν τζίρο 100 εκατομμυρίων δολαρίων. Η επόμενη φράση αυτού του μάνατζερ δείχνει πόσο δραματικά ήταν αυτά τα γεγονότα: «Εάν αποφασίσεις να φύγεις, δεν θα είσαι πλέον μέλος της οικογένειας της Walmart.» Οι πρώτοι ανταγωνιστές, όπως η περίφημη εταιρεία πωλήσεων βιβλίων Barnes and Noble και η Walmart, αναγκάστηκαν να αντιδράσουν πολύ γρήγορα με δικές τους προσφορές στο διαδίκτυο. Μια απέλπιδα διαδικασία που συνεχίζεται εώς σήμερα, αφού συνέβη ακριβώς το αντίθετο –**ο εκμοντερνισμός αυτών των εταιρειών υπήρξε μοιραίος για χιλιάδες «πραγματικά» καταστήματα.**

Σήμερα το όραμα των διαδικτυακών «παντοπωλείων» είναι μια πραγματικότητα. Στο μεταξύ, αλγόριθμοι καθορίζουν τα βήματα των εργατών στις αποθήκες και ο νέος τρόπος αγορών έχει τέλεια προσαρμοστεί στις ευέλικτες συνθήκες εργασίας της κοινωνίας. **Η Amazon απασχολεί 118.000 άτομα παγκοσμίως (πάνω από 16.000 στην Γερμανία).** Λειτουργεί υπεράνω όλων των συνόρων και έχει γίνει ο φόβος του κάθε λιανοπωλητή -και όχι μόνο. Ακόμη και ο γίγαντας στην πώληση επίπλων IKEA σκέφτεται να πωλεί τα προϊόντα του μέσω της Amazon. Η σουηδική κεφτέδο-ιεροτελεστία έχει γονατίσει μπροστά στην Amazon. Οι αποθήκες διαμορφώνουν ένα δίκτυο που κάνει τον χρόνο παράδοσης ολοένα και πιο σύντομο. Όπως και με όλες τις start-up επιχειρήσεις, ο πελάτης είναι ο βασιλιάς. Τα προϊόντα πρέπει να παραδοθούν σε όλο τον πλανήτη, στον καθένα ξεχωριστά, όλο και πιο γρήγορα και σωστά.

Σε μία τέτοια διαδικασία, δεν υπάρχει όριο στη χρήση της νέας τεχνολογίας. Η Amazon πειραματίζεται στην Καλιφόρνια και αλλού με πλήρως αυτοματοποιημένα ρομπότ και τεχνητή νοημοσύνη. Το πρώτο πλήρως αυτοματοποιημένο κέντρο εκτέλεσης παραγγελιών βρίσκεται κιόλας σε λειτουργία. Τα drones (ιπτάμενα ρομπότ) σύντομα θα καταργήσουν τους παλιούς καλούς ταχυδρόμους ενώ θα

μπορούσαν ακόμη και να ανοίγουν μόνα τους την εξώπορτα ενός σπιτιού για να αφήσουν το πακέτο. Οι γνωστοί «Jeffisms», όπως ονομάζει ο Stone τα λεγόμενα του Μπέζος, εκφράζουν αυτά τα όνειρα:

> *«Υπάρχουν τόσα πολλά ακόμη που χρειάζεται να εφευρεθούν. Υπάρχουν τόσα πολλά καινούργια πράγματα που θα γίνουν. Ο κόσμος δεν έχει ιδέα ακόμη για το πόσο αποτελεσματικό θα γίνει το διαδίκτυο. Βρισκόμαστε ακόμη στην 1η μέρα αυτού του ταξιδιού».*

Όλα τα νέα και σχεδιαζόμενα πρότζεκτ δείχνουν καθαρά ότι η νέα τάση δεν πρόκειται να περιοριστεί μόνο στο κατάστημα-θαύμα της Amazon. Από τον χειμώνα του 2016, η **Alexa**, το «έξυπνο σύστημα επικοινωνίας», έχει μπει στην αγορά. Η Alexa έχει εκθειαστεί σαν η νέα οικιακή βοηθός, που ψάχνει για εμάς στο διαδίκτυο ή κάνει άλλα πράγματα για εμάς σ' ένα έξυπνο σπίτι -μπορεί να αντικαταστήσει σχεδόν αναπαραγωγικές εργασίες όλο και περισσότερο και πολύ πιθανόν θα το κάνει. Η διαφορά με τις κλασικές μηχανές αναζήτησης είναι ότι η Alexa δίνει μόνο μια απάντηση. Πιθανόν η απάντηση να προέρχεται από τη μηχανή αναζήτησης Bing ή ίσως από κάποια που προσφέρει τις περισσότερες: σε κάθε περίπτωση οι απαντήσεις της Alexa θεωρούνται δεδομένες, χωρίς δυνατότητα επιλογής. Προς το παρόν, αποτελείται από έναν κύλινδρο με υψηλά ευαίσθητα μικροτρόνια που λέγεται "echo" και που βρίσκεται μέσα στο διαμέρισμα, περιμένοντας να πάρει οδηγίες με το κωδικό όνομα Alexa.

Σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία, εγκατεστημένα μέσα και έξω από το σπίτι, η Amazon συμμετέχει στο μελλοντικό 'στοίχημα' για ένα έξυπνο σπίτι σε μία έξυπνη πόλη. Αυτή η ιδέα βασίζεται στη μαζική δικτύωση και καταμέτρηση μέσα στις μεγαλουπόλεις και στα νοικοκυριά. Ο στόχος είναι να ενοποιηθούν όλες οι σφαίρες της ζωής, από την οδήγηση του αυτοκινήτου και τη διαφήμιση εντός του αστικού ιστού, εώς την αυτόματη παραγγελία γάλατος όταν αυτό έχει τελειώσει. Η Amazon ταιριάζει απόλυτα σε έναν

τύπο οικονομίας με βασικό εγγυημένο εισόδημα και σε μία οικονομία του μοιράσματος, όπου στο τέλος – ιδανικά – κανείς δεν είναι ιδιοκτήτης αυτοκινήτου και κανείς δεν χρειάζεται να παραδώσει δέματα στο χέρι.

Στο μεταξύ, ένα μεγάλο μέρος των εσόδων της Amazon προέρχεται από την επιχείρηση στο 'cloud'. Ήδη από το 2006, η Amazon προσφέρει σε εταιρείες χωρητικότητα σε σέρβερ για αποθήκευση δεδομένων. Μέχρι σήμερα, κατέχουν περίπου το 1/3 της αγοράς μαζί με εταιρείες όπως η IBM και η Microsoft. Όλα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί με τα λεγόμενα "πάρκα εξυπηρετητών" (server farms) που σημαίνουν τεράστια συστήματα υπολογιστών. Μαζί με τα κέντρα εκτέλεσης των παραγγελιών, αποτελούν τις πιο σημαντικές σταθερές εγκαταστάσεις παραγωγής.

Η παλιά «ρήση» του Μπέζος, *«μεγαλώστε γρήγορα!»,* κυριαρχεί ακόμη και σήμερα στην Amazon -οι δυνατότητες επέκτασης φαντάζουν απεριόριστες. Στο βιβλίο του Brad Stone και σε ολόκληρο τον ημερήσιο τύπο τα τελευταία νέα της εταιρείας εμφανίζονται κάθε ώρα, όπως για παράδειγμα ότι τα στούντιο της Amazon θα κάνουν τηλεοπτική σειρά τον *Άρχοντα των Δαχτυλιδιών* ως απάντηση στο *Game of Thrones* της Netflix.

Στο μεταξύ, μέσα σε όλα αυτά, δεν ακούγεται ούτε λέξη για τους ανθρώπους οι οποίοι κάνουν την πραγματική δουλειά πίσω από τον Μπέζος και τον εσωτερικό του κύκλο συνεργατών. Από πολύ νωρίς φάνηκε το ύφος της διαχείρισης του Μπέζος. Έχει αντικαταστήσει βαθμιαία την παλιά του ομάδα με νέα άτομα -αυτή η μανιώδης αναζήτηση 'υπερεγκεφάλων' που αντικαταθιστούν τα παλιά σκουριασμένα μυαλά συνεχίζεται εώς σήμερα, κάτι που φυσικά δεν είναι μονοπώλιο της Amazon. Τα ίδια ισχύουν και για τους εργαζόμενους στο κάτω μέρος της πυραμίδας – για την άλλη «ομάδα» -αυτούς που η Amazon προσποιείται ότι βρίσκονται κάτω από το σλόγκαν «*Δούλεψε σκληρά, διασκέδασε και γράψε ιστορία*» ως εργοδότης με χιλιάδες εργοδηγούς και εργαζόμενους χαμηλών προσόντων.

Μόνο μ' αυτό το εξουσιαστικό και άκρως τεχνικό μοντέλο

εργασίας, η Amazon θα κάνει πραγματικότητα τα όνειρα του Μπέζος για ένα δικτυωμένο μέλλον. Μέσω της μεγάλης ισχύος της στην αγορά, η Amazon ασκεί πίεση σε παραγωγούς και επηρεάζει έμμεσα τις συνθήκες εργασίας τους. Μέσα σε όλα αυτά, κυριαρχεί όχι μόνο ένας μοναχικός αλγόριθμος, όμοιος με αυτόν της Google που ρυθμίζει τη δημοφιλή λειτουργία αναζήτησης της amazon.com, αλλά και ένας γιγάντιος μηχανισμός εφοδιασμού. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου αιώνα αυτό έγινε δυνατό μέσω της χρήσης των "europallet", με κωδικό όνομα: **εξορθολογισμός**.

Το εργασιακό καθεστώς της Amazon – η βάση για μία παγκόσμια εκμετάλλευση

Το κεφάλαιο έχει αλλάξει με πολλούς τρόπους από την εποχή του Μαρξ. Η πιο πρόσφατη εξέλιξή του έγινε υπό το όνομα της «ψηφιοποίησης». Βιώνουμε νέους και παλιούς τύπους υποταγής των ανθρώπων υπό το καπιταλιστικό σύστημα διοίκησης. Η ψηφιοποίηση όμως, όπως τη βλέπουμε σήμερα, δεν αποτελεί κανενός είδους επανάσταση.

Οι νέες συνθήκες εργασίας δεν αποτελούν παρά μία πρόσμιξη του τεϊλορισμού, δηλαδή του διαχωρισμού και της αναδιοργάνωσης των εργασιακών διαδικασιών, με το κατασκευαστικό σύστημα του φορντισμού καθώς και με τις ευέλικτες και επισφαλείς συνθήκες εργασίας του μετα-φορντισμού. Οι συνέπειες αυτών των μετασχηματισμών για τον εργαζόμενο κόσμο συνεχίζουν να είναι σοβαρές και τα συνδικάτα πολύ δύσκολα βρίσκουν απαντήσεις σ' αυτές τις αλλαγές. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναστάτωσης -το λεγόμενο **disruption**– ένα υπάρχον μοντέλο επιχείρησης ή αγοράς αντικαθίσταται από μια νέα εφεύρεση – όπως αποδεικνύει η Amazon με την επιθετική και επεκτατική της συμπεριφορά, και συγκρούονται μεταξύ τους προωθώντας, όπως περιγράφτηκε πιο πάνω, την ψηφιοποίηση ολόκληρων τομέων της οικονομίας.

Οι επιστήμονες Barthes και Rottenbach, στην ανάλυσή τους για τις συνθήκες εργασίας στην Amazon, υποστηρίζουν πως «η

καπιταλιστική χρήση του ψηφιακού μηχανισμού από την Amazon και οι στρατηγικές υπαγωγής του στην εργασία δείχνουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ένα αυξανόμενο μέρος των εργατών θα πρέπει να ζει και να παλεύει τα επόμενα χρόνια». Αυτή η τεχνική εξέλιξη και η επακόλουθη υποταγή κατά την εργασία θα πρέπει να αναλυθούν επομένως, σύμφωνα με τους συγγραφείς, ως στιγμές του κοινωνικού αγώνα. Κάτι τέτοιο παρουσιάζει πολλές δυνατότητες αντίστασης: εκατοντάδες υπάλληλοι, όπως στην Amazon στη Λειψία, δοκιμάζουν ατομικούς και συλλογικούς τρόπους ώστε να ξεφύγουν από τον απόλυτο έλεγχο των προϊσταμένων τους και των σκάνερ χειρός, παίρνοντας μεγαλύτερα διαλείμματα ή αναλαμβάνοντας κοινές απεργιακές κινήσεις. Μία διαρκής πάλη για την ατομική και κοινωνική αυτόνομία.

Τα κέντρα εκτέλεσης των παραγγελιών της Amazon είναι οι βιομηχανικοί χώροι του σημερινού καπιταλισμού. Εγκαθίστανται σε περιοχές με ελάχιστες υποδομές και όπου οι θέσεις εργασίας είναι σπάνιες. Τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά εδώ είναι: μικρή πόλη με συνδέσεις αυτοκινητοδρόμων και σιδηροδρόμων. Χιλιάδες άνθρωποι εκτελούν καθημερινά μία εξαντλητική και μονότονη εργασία όπου δεν τους επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν το μυαλό τους ενώ ό,τι κάνουν ηχογραφείται και αναφέρεται στους ανωτέρους τους. Από αυτό το είδος εργασίας κερδίζει ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας -τουλάχιστον όλοι όσοι έχουν υποκύψει στον εθισμό παραγγελιών μέσω του διαδικτύου ή όσοι εξαρτώνται από το σύστημα παράδοσης πακέτων.

> ***Η παραγγελία με την Amazon έχει γίνει ένας σημαντικός αναπαραγωγικός πυλώνας, όπως το ταχυδρομείο και η παροχή νερού. Η διαφορά είναι ότι η Amazon βρίσκεται εξαρχής σε ιδιωτικά χέρια.***

Προσαρμοσμένο στις σημερινές τεχνολογικές απαιτήσεις, το βιομηχανικό σύστημα έχει εκμοντερνιστεί σύμφωνα με τις νεές καπιταλιστικές ανάγκες: το σκάνερ χειρός, ως το νέο εργαλείο γενικής παραγωγής, το αυτοματοποιημένο σύστημα αποθήκευσης, η μηχανογραφημένη πλοήγηση μέσω ενός αλγορίθμου και ο απόλυτος

έλεγχος είναι τα κύρια στοιχεία αυτών των μοντέρνων βιομηχανικών συστημάτων. Η «αρχή του χάους» της Amazon (το σύστημα αποθήκευσης που οργανώνεται μέσω αλγορίθμου) δεν είναι «χαοτική», αλλά επιχειρεί να ανατροφοδοτήσει άμεσα τη διαδικασία παραγγελίας με την εφοδιαστική οργάνωση, με σκοπό την επιτάχυνση και την εκπλήρωση του χρόνου παράδοσης. Κάθε διάλειμμα για τουαλέτα ή κάπνισμα, κάθε συνομιλία, μπορεί, και σε πολλές περιπτώσεις, παρακολουθείται. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι δυνατότητες για άμεσο έλεγχο έχουν γίνει πολύ φθηνές και χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο. Λόγω όλων αυτών των νέων εξελίξεων, δεν χρειάζεται πλέον η δικαιολογία της προστασίας από κλοπή για την τοποθέτηση καμερών, στις οποίες είχαν αντισταθεί οι εργάτες κατά το παρελθόν.

Το μοντέλο εργασίας της Amazon δεν περιλαμβάνει μόνο τα κέντρα εκτέλεσης των παραγγελιών -μία πραγματικότητα η οποία ξεχνιέται εύκολα στο ευρύτερο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτής της παγκόσμιας επιχείρησης. Πολλές χιλιάδες άνθρωποι εργάζονται άμεσα με την Amazon μέσω teleworking στο σπίτι, όντας κι αυτοί εργαζόμενοι. Επίσης, δεν μετράμε καν τους καταναλωτές που προσθέτουν καθημερινά αξία στον μηχανισμό αυτό, με πληροφορίες και αξιολογήσεις που κάνουν δωρεάν.

Από το 2005, η Amazon χρησιμοποιεί την πλατφόρμα Mechanical Turk, μία ψηφιακή crowdwork πλατφόρμα της «οικονομίας κατά παραγγελία» (on-demand economy), η οποία επιτρέπει σε επιχειρήσεις να συμπεριλάβουν χιλιάδες εργαζομένους ‘clickworkers’ σε διάφορες εργασίες, τις λεγόμενες μικροεργασίες. Οι clickworkers διακρίνονται με την εκτέλεση μικρών, όχι σύνθετων εργασιών, όπως η απάλειψη άχρηστου περιεχομένου που διαγράφεται με ένα κλικ του ποντικιού -και το κάνουν αυτό για ώρες. Αυτές οι εργασίες δεν μπορούν (ακόμη) να εκτελεστούν από αλγορίθμους.

> ***Στη Γερμανία μόνο, ο αριθμός των clickworkers ξεπερνάει το ένα εκατομμύριο.***

Αυτού του είδους τα εγχειρήματα αφήνουν πίσω το μοντέλο των κλασικών επιχειρήσεων με υλικές και καθορισμένες εγκαταστάσεις και χρησιμοποιούν ανθρώπους που μπορούν να δουλέψουν ευέλικτα, όπου βρίσκονται και όταν χρειάζονται επιπρόσθετο εισόδημα. Η Amazon αποτελεί τον προπομπό του «ψηφιακού τεϊλορισμού» με τη μορφή του αναπόφευκτου ελέγχου και τη μηχανική χειραγώγηση των ανθρώπων. Αυτό συμβαίνει μέσα στις αποθήκες με τη χρήση των σκάνερ χειρός και στους crowdworkers με τη χρήση μίας εφαρμογής. Συνδικαλιστική οργάνωση; Πολύ σπάνιο πράγμα.

Τα κέντρα εκτέλεσης παραγγελιών και οι χιλιάδες των clickworkers αποτελούν τη βάση του παγκόσμιου μοντέλου τεχνο-εκμετάλλευσης του μέλλοντος. Παρ'όλη την τεράστια χρήση της τεχνολογίας και την αναδιοργάνωση των διαδικασιών εργασίας, όλα αυτά δεν είναι καινούργια. **Η τεχνική εξέλιξη της εφοδιαστικής αλυσίδας, όχι μόνο στην Amazon, έχει οδηγήσει σε λίγους ειδικευμένους ανθρώπους και σε μία μάζα ανειδίκευτων.** Η σύνθεση των κοινωνικών τάξεων αλλάζει: για παράδειγμα, πολλοί πρώην άνεργοι ή με προσωρινή απασχόληση έχουν πλέον προσληφθεί. Αυτή η νέα ταξική σύνθεση βασίζεται στα «επιτεύγματα» του κεφαλαίου τις τελευταίες δεκαετίες, όπως είναι η υψηλή ευελιξία και η επισφάλεια, που πλέον «αγγίζει» και τους εργαζόμενους σε γραφεία. Όλες αυτές οι εξελίξεις υπονομεύουν βασικά το κλασικό βιομηχανικό προλεταριάτο – εδώ και έναν αιώνα! Το σχέδιο και η εφαρμογή της 'Agenda 2010' της Γερμανίας έκανε πιο εύκολες τέτοιες μορφές εκμετάλλευσης, όπως για παράδειγμα θέσεις εργασίας χωρίς ορισμένα συμβόλαια και χωρίς προστασία από την απόλυση.

Αυτός είναι ο λόγος που ο Εμανουέλ Μακρόν μπορεί να περάσει, για την ώρα, τις εργατικές μεταρρυθμίσεις που επηρεάζουν τις συνθήκες εργασίας στη Γαλλία. Ο χαρισματικός ηγέτης του «En Marche» είναι γνωστός για το έντονό του ενδιαφέρον στις νέες τεχνολογίες και για την συνεργασία του με εταιρείες που χρησιμοποιούν ψηφιακές πλατφόρμες, όπως η Uber και η Airbnb. Στα επόμενα χρόνια και δεκαετίες, οράματα, όπως το εγγυημένο βασικό εισόδημα και τα αυτοκίνητα χωρίς οδηγό, όπου ο καθένας

θα μπορεί να κάνει τουλάχιστον μερικά ταξίδια με την Uber, θα γίνουν πραγματικότητα. Αλλά όχι και χωρίς τις χιλιάδες ανθρώπων που με τους σκάνερ χειρός ή τους 3D εκτυπωτές κάνουν όλο αυτό το πάρτυ δυνατό.

«Δεν είμαστε ρομπότ!» – Ο μακροχρόνιος αγώνας των εργαζομένων της Amazon

Από το 2013, οι εργαζόμενοι στην Amazon κάνουν απεργίες. Μόνο στο Ράινμπεργκ, κοντά στο Ντίσελντορφ, είχαν 80 μέρες απεργίας. Για τη Γερμανία αυτό αποτελεί εξαίρεση, αλλά για τους εργαζόμενους στην Amazon είναι μία κανονικότητα. Η Γερμανία είναι, μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών, αυτή με τις λιγότερες απεργίες, πράγμα που σημαίνει ότι είναι μία χώρα φιλική προς τις επιχειρήσεις. Με την υποστήριξη του **συνδικάτου «ver.di»**, οι απεργοί απαιτούν ενιαία συμβόλαια μισθού, τα ίδια με αυτά που ισχύουν στο λιανικό εμπόριο. Η Amazon θεωρεί τον εαυτό της μια εταιρεία εφοδιασμού και προσανατολίζεται προς το μισθολόγιο αυτού του κλάδου αλλά δεν πληρώνει τους υπάρχοντες μισθούς αυτού του τομέα.

Οι εργαζόμενοι στην Amazon δεν πληρώνονται «άσχημα». Για

μερικούς από τους νεότερους υπαλλήλους, που είναι συνηθισμένοι στην ανεργία και σε δουλειά υπεργολαβίας, μια τέτοια δουλειά συχνά σημαίνει κοινωνική άνοδος. Η κοινωνική πρόοδος και η αναγκαστική ομαδοποίηση είναι δύο πτυχές που η Amazon χρησιμοποιεί σαν θετικούς παράγοντες στην προπαγανδιστική πολιτική της. Για άλλους, που εργάζονται στο λιανικό εμπόριο ή στις εταιρείες μεταφορών-εφοδιασμού, οι νέες αυτές μέθοδοι που σχετίζονται με την οργάνωση της εργασίας και την επικοινωνία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εργασιακή υπερφόρτωση.

> ***Οι εργαζόμενοι στο διαδικτυακό εμπόριο, σε σύγκριση με τους συναδέλφους τους στο 'κανονικό' εμπόριο, αντιμετωπίζουν ιδιαιτέρως μειωμένο εισόδημα και περιορισμούς στα δικαιώματά τους.***

Αυτό συμβαίνει ειδικά διότι οι μεγάλες εταιρείες δεν δέχονται καθόλου συνδικάτα, που σημαίνει ότι δεν διαπραγματεύονται με συνδικάτα, εμποδίζουν ενεργά την οργάνωση τους και εγκαταλείπουν ακόμη και τις ενώσεις εργοδοτών.

Ένα παράδειγμα από όλα αυτά είναι και το παρακάτω: κατά τη διάρκεια του απεργιακού κύματος του 2014 στην Amazon, κάποιοι εργαζόμενοι οργανώθηκαν επίσης εναντίον του ver.di και κράτησαν απόσταση από τα λεγόμενα του συνδικάτου «για τους σκοπούς, τις διαφωνίες και τις εξηγήσεις, που δημοσιεύτηκαν για την Amazon και άρα και για μας». Συνέλεξαν περισσότερες από 1.000 υπογραφές, 700 μόνο στην Amazon της Λειψίας. Το ver.di αμφισβήτησε την αυθεντικότητα αυτής της πρωτοβουλίας: «παρότι η αυτή δράση υποτίθεται πως έγινε από τους εργαζόμενους, υπάρχουν ενδείξεις ότι η διοίκηση την υποστήριζε». Το αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η καταχωρημένη εθελοντική ένωση «Pro Amazon» Group ALTIV e.V., η οποία διευθύνεται από μία υπάλληλο της Amazon από το Κόμπλεντς και η οποία θέλει να αναλάβει τη νομική δίωξη εναντίον των απεργιών.

Υπάρχουν 3 διακριτές ομάδες μεταξύ των εργαζομένων της Amazon. Από τη μια πλευρά, υπάρχει μία σχετικά μεγάλη μειοψηφία, που

δεν εκτιμά τις συνθήκες εργασίες της Amazon, οργανώνεται από το ver.di και είναι διατεθειμένη να απεργήσει. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει μια άλλη σχετικά μεγάλη μειοψηφία που αισθάνεται πολύ ευχαριστημένη με την Amazon, δεν οργανώνεται σε συνδικάτα και δεν είναι πρόθυμη να απεργήσει. Ανάμεσα σ' αυτές τις δυο ομάδες υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων που δεν ταυτίζεται με την Amazon αλλά και δεν θέλει να απεργήσει. Οι λόγοι γι' αυτό είναι παρόμοιοι με αυτό που συμβαίνει σε άλλες εταιρείες: φόβος για προβλήματα και ψυχολογική παρενόχληση (mobbing), απολύσεις προσωρινών υπαλλήλων και μειωμένες δυνατότητες για εξέλιξη.

Οι απεργίες οργανώνονται σε εταιρείες από πρόσωπα που έχουν την εμπιστοσύνη του ver.di και υποστηρίζονται από τη γραμματεία του ver.di. Στη Λειψία τα τελευταία χρόνια υπήρχαν πάντοτε 200 με 600 άτομα και στο Ράινμπεργκ 400 με 600 που πήραν μέρος. Σε πολλές περιπτώσεις, οι απεργίες αυτές συντονίζονται. Σε μέρη σαν το Ράινμπεργκ έχουν χρησιμοποιηθεί νεές απεργιακές στρατηγικές, όπως η αλλαγή στις ημερομηνίες των απεργίων. Στις 30 Οκτωβρίου 2017, οι εργαζόμενοι σε Λειψία, Μπαντ Χέρσφελντ και Γκράμπεν έκαναν απεργία. Στο Ράινμπεργκ, όμως, ξεκίνησαν μια τριήμερη απεργία χωρίς προειδοποίηση μόνο στις 2 Νοεμβρίου. Εφόσον η διοίκηση της εταιρείας ανέμενε την απεργία στις 30 Οκτωβρίου, το αποτέλεσμα ήταν πολύ μεγαλύτερο. Η μυστικότητα της ημερομηνίας μιας απεργίας έχει τεράστια σημασία για το αποτέλεσμα του αγώνα, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των διαφορετικών περιοχών που αυτός διεξάγεται.

Επιπλέον, στα κέντρα εκτέλεσης παραγγελιών της Πολωνίας, η διοίκηση της Amazon μπορεί εύκολα να αντιδράσει σε τέτοιες αλλαγές με ένα απλό κλικ του ποντικιού. Μία αποτελεσματική δράση οφείλει να έχει το στοιχείο της έκπληξης, που όμως μπορεί να μειώσει το ενδιαφέρον των Μ.Μ.Ε. που είναι επίσης πολύ σημαντικά για την επιτυχία του αγώνα.

Η οργάνωση μίας απεργίας είναι μία άσκηση ισορροπίας. Από τον αγώνα στην Amazon μπορούμε να μάθουμε πολλά για την οργάνωση

τέτοιων συλλογικών διαδικασιών.

Η μελέτη της Sabrina Apicella του Ιδρύματος Rosa-Luxembourg αναλύει τους λόγους που γίνονται απεργίες στην Amazon της Γερμανίας. Το βασικό της επιχείρημα είναι πως «η αλλαγή στις πωλήσεις χαρακτηρίζεται πρώτον από την εισαγωγή τεχνικών και ψηφιακών συσκευών και λογισμικού και δεύτερον από τον τεϊλορισμό, δηλαδή την αυξανόμενη διάσπαση της εργασίας στα μικρότερα δυνατά κομμάτια και την τεχνητή συναρμολόγησή της (εξωτερική ανάθεση-outsourcing επαφών με τους πελάτες, ιεραρχίες)».

Ένα από τα αποτελέσματα της μελέτης είναι ότι η απολαβή υψηλότερου μισθού δεν είναι ο κύριος σκοπός των απεργών. Πιο σπουδαία πράγματα είναι οι συνθήκες εργασίας και η έλλειψη δικαιωμάτων διαβούλευσης. Στις συνεντεύξεις που έγιναν για τη μελέτη, καθώς και σε πολλές αναφορές, άρθρα και συζητήσεις με τους εργαζόμενους στα διάφορα εργασιακά τους περιβάλλοντα, τονιζόταν πάντοτε ότι **αισθάνονται σαν μηχανές**. Τα αυστηρά καθήκοντα εργασίας και ο τεχνικός έλεγχος θεωρούνται ως επιθέσεις στα ίδια τους τα σώματα, το οποίο σημαίνει ότι συγκρίνουν, αστειευόμενοι, τους εαυτούς τους με ρομπότ και σάιμποργκ, ως θύματα δηλαδή μίας **επιβαλλόμενης μηχανοποίησης**.

Το συμπέρασμα της μελέτης της Apicella καταλήγει ότι η επιτυχία του αγώνα στην Amazon εξαρτάται από την εξωτερική υποστήριξη που θα λάβουν. Στις συνεντεύξεις, οι εργαζόμενοι αναφέρουν ότι το εργασιακό συμβόλαιο είναι σημαντικό αλλά η δουλειά του ver.di φτάνει πλέον στα όριά της. Εδώ δεν χρειάζεται, όπως λέει η Apicella, να ξαναεφεύρουμε τον τροχό: στη Λειψία οι ακτιβιστές μέσα στην εταιρεία και η υπεύθυνη γραμματεία του συνδικάτου έχουν ήδη αναλάβει δράσεις που περιλαμβάνουν συζητήσεις για τέτοιες ρομποτικές συνθήκες εργασίας.

Έχουν μοιραστεί φυλλάδια για τα θέματα της «κλοπής των διαλειμμάτων τους» ή «την απαράδεκτη πρακτική ελέγχου από

διάφορους μηχανισμούς αναφοράς (feedback) λόγω λίγων λεπτών αδράνειας». Οι εργαζόμενοι πειραματίζονται ευρέως με διάφορες μορφές αντίστασης, όπως περιγράφει ο εργαζόμενος Christian Krâhling στη συνέντευξή του (ak 631): «Οι συνάδελφοι συνηθίζουν να αναλαμβάνουν δράσεις όπως τις **‘απεργίες ζήλου’** ή αλλιώς κάνοντας ‘σχολαστική εργασία με την κατά γράμμα τήρηση των κανόνων’ (work-to-rule). Υπάρχει ένας τεράστιος αριθμός κανόνων και οδηγιών εργασίας από την Amazon που αν πραγματικά ακολουθήσεις όλα αυτά δεν μπορείς να δουλέψεις!».

Στο μέλλον, αναμένονται ακόμα περισσότερες απεργίες καθώς οι «εξισωτικές-ελευθεριακές φωνές των οριζόντιων στρωμάτων», δηλαδή αυτά τα τμήματα του προσωπικού που είναι ανοιχτά, σύμφωνα με την Apicella, σε συνδικαλιστική οργάνωση, συνεχίζουν να αντιστέκονται σε αυτές τις συνθήκες εργασίας. Μέχρι τώρα τα συμπεράσματα της μελέτης είναι ότι η πολιτική και κοινωνική υποστήριξη είναι περιορισμένη: «Αυτή η αδυναμία του συνδικαλιστικού αγώνα είναι ιδιαιτέρως απογοητευτική για τους ενεργούς εργαζόμενους που οργανώνονται σε συνδικάτα καθώς και για τη γραμματεία του συνδικάτου, μετά από σχεδόν 3 χρόνια συγκρούσεων».

Η οργάνωση των δράσεων των εργαζομένων στην Amazon έχει προχωρήσει και σε διεθνές επίπεδο. Εργάτες από Πολωνία, Γερμανία και Γαλλία βρίσκονται σε επαφή εδώ και 2 χρόνια στα πλαίσια του σχεδίου «Amworkers». Μέσα σε αυτή την αλληλεπίδραση, διεξάγεται μία ενδιαφέρουσα συζήτηση ανάμεσα στα διάφορα μοντέλα συνδικαλιστικής οργάνωσης, πράγμα που μπορεί να οδηγήσει φυσικά σε μερικές αντιθέσεις.

Στο Πόζναν της Πολωνίας η αναρχική συνδικαλιστική ένωση IP έχει περίπου 350 εργαζόμενους (Φεβρουάριος 2016), στο Βρότσλαβ η ένωση Solidarnosc έχει πάνω από 100 εργαζόμενους. Και οι 2 ενώσεις έχουν πολύ διαφορετικές γνώμες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούν να υπερβούν αυτές τις δυσκολίες σε διεθνές επίπεδο. Η IP διεξάγει μια δημόσια συζήτηση με το ver.di στη Λειψία. Στη Γαλλία η CGT και το Sud Solidaires παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Υπάρχουν επίσης επαφές με Ισπανία,

Ιταλία, ακόμη και με τις ΗΠΑ. Ένα από τα θετικά αποτελέσματα όλων αυτών είναι το ακόλουθο: όταν οι εργαζόμενοι στη Γερμανική Amazon απεργούν, οι συνάδελφοί τους στο Πόζναν της Πολωνίας αναλαμβάνουν μία «απεργία καθυστερήσεων» αντί να γίνουν απεργοσπάστες. Με τέτοιες «απεργίες καθυστερήσεων» προσπερνούν τον κανόνα 50^{+}, ο οποίος υπαγορεύει ότι το συνδικάτο μπορεί να αναλάβει δράση μόνο εάν πάνω από το 50% των εργατών το έχουν ψηφίσει.

Ας γίνουμε η Λερναία Ύδρα του καπιταλισμού

Στο εντυπωσιακό τους βιβλίο *The Many-Headed Hydra*, οι Peter Linebaugh και Marcus Rediker εξετάζουν την ιστορία των αγώνων στην πρώιμη φάση του καπιταλισμού, ιδιαίτερα στη φάση της επέκτασης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας πέρα από τους ωκεανούς. Παρουσιάζουν την ιστορία όσων εκδιώχθηκαν και στερήθηκαν τα μέχρι πρότινος κοινά αγαθά, τους βίαια απαχθέντες Αφρικανούς σκλάβους, το αστικό προλεταριάτο που στρατολογήθηκε βίαια για να υπηρετήσει στις στρατιωτικές ή ναυτικές δυνάμεις, καθώς και τους αυτόχθονες κατοίκους της Καραϊβικής και τους «Ινδιάνους» των δύο Αμερικών.

Όλοι τους εξεγέρθηκαν εναντίον της ανελέητης βίας του επεκτατικού καπιταλισμού. Όλους αυτούς τους ανθρώπους, εκείνοι που βρίσκονταν στην εξουσία τους αποκάλεσαν Ύδρα, το πολυκέφαλο τέρας του αρχαίου μύθου του Ηρακλή, το οποίο έβγαζε δύο κεφάλια για κάθε ένα που κοβόταν. Πρόκειται για ένα ανεξέλεγκτο ον που πάντα εμφανίζεται ανανεωμένο και μεγαλύτερο, παρ’όλες τις προσπάθειες να το αποκεφαλίσουν.

Η καπιταλιστική βαρβαρότητα συνεχίζει όμως να αναπτύσσεται και να αλλάζει. Η φάση της αρχικής συσσώρευσης πλούτου με την κατάληψη γης κατά το παρελθόν, φαίνεται πολύ διαφορετική από το σημερινό άνοιγμα νέων περιοχών για τον καπιταλισμό μέσω της συλλογής στοιχείων και τη χρήση αλγορίθμων. Παρ’όλα αυτά, νέες αγορές κατακτώνται, στις οποίες μισθωτοί εργαζόμενοι μαζί με

κοινωνικά αποκλεισμένους ανθρώπους γίνονται θύματα εκμετάλλευσης με διαρκώς νέους τρόπους.

> *Στις φυτείες και στις αποικίες των σκλάβων του πρώιμου καπιταλισμού, αποκτήθηκε η εμπειρία όχι μόνο του να βγαίνει το κέρδος αλλά ιδιαίτερα και της οργάνωσης της εργασίας, δηλαδή η τρομοκρατία εναντίον των σκλάβων. Αυτές οι εμπειρίες επέστρεψαν αργότερα στην Ευρώπη και έφτασαν ως τα εργοστάσια.*

Αυτή η σύνδεση μεταξύ των διηπειρωτικών εμπειριών και η αντίσταση εναντίον τους, «οι Ατλαντικές Επαναστάσεις», συγκρούστηκαν με το αναδυόμενο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα. Ο σημερινός αγώνας εναντίον της Amazon αποτελεί κι αυτός ένα μέρος μίας πιθανής παγκόσμιας αντίστασης, που παράγεται από τις σκληρές εργασιακές συνθήκες και θα μπορούσε να θέσει σε αμφισβήτηση την επιτυχία ολόκληρου του συστήματος.

Το μεγαλύτερο στοίχημα αποτελεί ο συντονισμός των αγώνων και των αντιπαραθέσεων. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο καθένας θα πρέπει να πιεστεί για να οργανωθεί σε μία συγκεκριμένη οργάνωση. Αυτό θα αποτελούσε παρανόηση και μεγάλη ψευδαίσθηση. Θα πρέπει να υπάρξει κάτι περισσότερο από τις παλιές επιτυχίες ή αποτυχίες. Πολλοί σημερινοί «μετακαπιταλιστές» όμως, όπως ο Πωλ Μέισον, τελειώνουν τα βιβλία τους με την ιδέα για ένα εγγυημένο εισόδημα. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η προοπτική του αγώνα παραμερίζεται ή εμφανίζεται μόνο σε κάποιες ιστορίες επιτυχίας που συμβαίνουν ακριβώς τώρα. Η ριζοσπαστική Αριστερά δεν θα πρέπει να κάνει τέτοια λάθη. Οι αγώνες και οι προοπτικές τους για την ατομική και κοινωνική αυτονομία είναι το σημείο στο οποίο πρέπει να επικεντρώσουμε.

Όταν η εφοδιαστική αλυσίδα και οι υποδομές, η εξαγωγή και η αναπαραγωγή εργασίας ως εμπόρευμα, μεταφέρονται στο κέντρο της καπιταλιστικής παραγωγής, τότε τέτοιες μέθοδοι παραγωγής γίνονται εύκολοι στόχοι που μπορούν να τρωθούν με τη χρήση πολύ λίγων μέσων, όπως τονίζουν πάντα τα σωματεία βάσης. Ο τομέας διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας (**logistics**) έχει

τεράστια «παραγωγική δύναμη» (Beverly Silver). Εδώ θα μπορούσε κανείς να ξανακερδίσει, με την απαιτούμενη οργάνωση, τη δυνατότητα για δράση, η οποία έχει υπονομευτεί από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Η εφοδιαστική αλυσίδα αποτελεί το μάτι της βελόνας της παγκόσμιας «just-in-time παραγωγής» και της μεθοδολογίας των μεταφορών, των οποίων στόχος είναι να αποφεύγεται η μακρά διάρκεια αποθήκευσης και να εξυπηρετούνται άμεσα και αποτελεσματικά οι αγορές. Τέτοιες μέθοδοι εφοδιασμού εκτελούνται εν μέρει σε δημόσια σημεία -στους δρόμους- κάτι το οποίο τις κάνει ευάλωτες.

Καθώς εξετάζουμε τη σύνθεση του σημερινού καπιταλισμού και δρούμε σ' αυτά τα πλαίσια, μπορούμε να δημιουργήσουμε νέες σχέσεις. Η εξαφάνιση της εργασίας μέσω του φορντισμού, στη σύγχρονή του μορφή, οδηγεί σε αγώνες για τη διανομή του πλούτου και την αυτονομία. Για παράδειγμα, στο πρόσφατο παρελθόν είδαμε αγώνες των οδηγών ταξί με την **Uber** καθώς και με την εταιρεία υπηρεσιών παράδοσης **Deliveroo**. Οι εργάτες εκεί αντιστέκονται εναντίον των επισφαλών συνθηκών εργασίας. Μία άλλη περίπτωση είναι οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας, οι οποίοι απεργούν εναντίον της αναδιοργάνωσης των συστημάτων υγείας. Έλεγχος, αυξημένα φορτία εργασίας, φυσικό και ψυχολογικό άγχος, όπως παρατηρείται και στην Amazon, παίζουν πολύ μεγάλο ρόλο ιδιαίτερα σήμερα στους αγώνες των γυναικών στα νοσοκομειακά επαγγέλματα.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να διερωτηθούμε για τη μόνιμη εστίαση της προσοχής στον δυτικό κόσμο. Αγώνες εναντίον της εκμετάλλευσης πόρων και των απάνθρωπων συνθηκών εργασίας διεξάγονται σε όλη την υδρόγειο. Η κριτική στις πειθαρχικές ποινές και τον ελέγχο του ανθρώπινου σώματος -λέξη κλειδί: *αυτο-βελτιστοποίηση*– καθώς και στα νέα είδη ελέγχου και διαχωρισμού, θα μπορούσε να ισχυροποιηθεί. Οι αγώνες για την εργασία και τον ψηφιακό έλεγχο θα πρέπει να συνδέονται με αγώνες εναντίον της ανάπλασης περιοχών (gentrification), όπως δείχνουν οι διαμαρτυρίες στο Κρόιτσμπεργκ του Βερολίνου, εναντίον των σχεδιαζόμενων εγκαταστάσεων της Google και η

συνολική αναδόμηση των μικρών πόλεων σύμφωνα με τα επιχειρηματικά σχέδια, όπως κάνει η Amazon με τα κέντρα εφοδιασμού.

Αυτό σημαίνει πρακτικά για την Αντιεξουσία πως θα πρέπει να προσεγγίσει στο προσεχές μέλλον τον αγώνα των εργαζομένων της Amazon με την εκστρατεία *Make Amazon Pay!*. Αυτό αποτελεί ένα νέο πεδίο πειραματισμού, στο οποίο πρέπει να εισέλθουμε με προσοχή και σεβασμό. Οι άνθρωποι αυτοί μάχονται ήδη εδώ και χρόνια. Ας δώσουμε προσοχή σ' αυτά που έχουν να μας πουν.

Επιπλέον, δεν θα πρέπει να περιοριστούμε στον τομέα διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας της Amazon: υπάρχουν εργάτες που θέλουν να παλέψουν για έναν κοινό σκοπό και σε άλλες εταιρείες όπως στις Zalando, DHL και Obi. Αυτοί οι εργαζόμενοι συζητούν και προσβλέπουν σε πολλά περισσότερα από μία αύξηση μισθών. Ένα πρώτο βήμα θα γίνει όταν, όσο το δυνατόν περισσότεροι από εμάς, εκτυπώσουμε τη δημόσια επιστολή των διεθνών εργαζομένων της Amazon και όταν συζητήσουμε με τους υπαλλήλους στους διάφορους τόπους εργασίας. Τότε θα συνειδητοποιήσουμε σχετικά γρήγορα, ότι στις περισσότερες περιπτώσεις δεν προερχόμαστε από διαφορετικούς γαλαξίες.

Τι θα γίνει εάν το ver.di συμφωνήσει πάνω σε ένα νέο μισθολόγιο; Και τι θα γίνει εάν δεν συμφωνήσει; Μία ήττα σ' αυτές τις διαπραγματεύσεις θα ήταν μοιραία, όχι μόνο για τους ανθρώπους της Amazon, αλλά και για όλες τις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και εφοδιασμού. Η Amazon δημιουργεί ένα *fait accompli*, το οποίο αρχίζει να γίνεται πολύ ενδιαφέρον. Το πιο σημαντικό *fait accompli* απ'όλα παραμένει η άνεση του να στήνει και να μεταφέρει από χώρα σε χώρα τα κέντρα της, ανάλογα με τα *ρικαρντιανά* πλεονεκτήματα, δηλαδή τους χαμηλούς μισθούς και τους λίγοτερο δυνατούς φόρους -ήδη αυτή η άνεση είναι μια αφορμή να ενώσουμε τις αντιστάσεις μας!

Πώς μπορούμε να πετύχουμε να γνωστοποιήσουμε στον κόσμο την απαίτηση να διαπραγματευτούμε ως κοινωνία τις εργασιακές συνθήκες και την αυτοματοποίηση; Η Ύδρα ήδη ξαγρυπνά μέσα στις

διερυνόμενες μάχες των οδηγών Foodora, των ελεύθερων επαγγελματιών και των επισφαλών εργαζομένων. Μπορούμε να ενώσουμε όλους αυτούς τους αγώνες; Το *Make Amazon Pay!* είναι το πρώτο βήμα. Ας κάνουμε ό,τι μπορούμε γι' αυτό!

Περαιτέρω Ανάγνωση:

Call out to Make Amazon Pay, Fall 2017

Sabrina Apicella: *Amazon in Leipzig. Von den Gründen, (nicht) zu streiken (*Amazon in Leipzig. Of the reasons, (not) to strike), RLS study, May 2016

Nina Scholz / Carolin Wiedemann: Widerstand durch „Dienst nach Vorschrift". Interview mit Christan Krähling (Resistance by "service according to regulations". Interview with Christian Krähling), in: Analysis & Criticism, Issue 631, November 2017.

Georg Barthel and Jan Rottenbach: "Real Subsumption and Insubordination in the Age of Digital Machinery. Co-investigation of the strikers at Amazon in Leipzig ", in: Prokla 187, 2017.

Ralf Ruckus: *Der amerikanische Traum für zwei Euro pro Stunde* (The American dream for two euros per hour), in: Social. History Online, 18 – 2016.

Brad Stone: the everything store. Jeff Bezos and the age of Amazon, Corgi Books 2013.

Donna Haraway: "Manifesto for Cyborgs: Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980's", in: Socialist Review 80, 1985, pp. 65-108.

…ums Ganze!: Prime Life Now! *Ein Plädoyer dafür, den Kampf gegen den Rechtsruck mit den Auseinandersetzungen im Logistiksektor zu verbinden* (A plea to link the fight against the right-wing shift with the disputes in the logistics

sector), 2017.

Capulcu: *Disrupt! Widerstand gegen den technologischen Angriff* (Disrupt! Resistance to technological attack), Unrast Verlag 2017.

Timo Daum: *Das Kapital sind wir! Zur Kritik der digitalen Ökonomie* (We are capital! On the Critique of Digital Economy), Edition Nautilus 2017.

Nina Scholz: *Nerds, Geeks und Piraten. Digital Natives in Kultur und Politik* (Nerds, geeks and pirates. Digital Natives in Culture and Politics), Bertz + Fischer 2014.
Keine Zukunft ist auch keine Lösung*. Eine Broschüre von Theorie.Organisation.Praxis B3rlin zu Digitalisierung (*No future is not a solution. A booklet of Theorie.Organisation.Praxis B3rlin on digitization), 2016

Peter Linebaugh and Marcus Rediker: The multi-headed Hydra. The hidden history of the revolutionary Atlantic, Assoziation A, 2008.

———————————-

*Ο **John Malamatinas** ζει στις Βρυξέλλες, στην Κολωνία και στη Θεσσαλονίκη και δραστηριοποιείται σε διάφορες αντικαπιταλιστικές ομάδες και δίκτυα. Πρωταρχική ασχολία του ίδιου αποτελούν τα θέματα του εθνικισμού, των κοινωνικών αγώνων και της κρίσης στην Ελλάδα.

**Η εβδομάδα δράσης Make Amazon Pay! πραγματοποιήθηκε από τις 20 έως τις 26 Νοεμβρίου 2017 σε διάφορες πόλεις της Γερμανίας με διάφορες δράσεις υποστήριξης παγκοσμίως. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε εδώ.

***Στο φετινό **B-Fest (25-26-27 Μάη, Σχολή Καλών Τεχνών)** θα βρίσκεται κοντά μας, μεταξύ των διεθνών καλεσμένων και ομιλητών, ένας εκ των αγωνιζόμενων εργαζομένων της Amazon και

της καμπάνιας «Make Amazon Pay!».

Επιμέλεια: Ιωάννα Μαραβελίδη

Είναι Επαναστατική η Εργατική Τάξη;

Zaher Baher

Αυτή, λοιπόν, δεν είναι μία εύκολη ερώτηση για να απαντηθεί σε ένα μικρό άρθρο όπως αυτό. Πριν πάμε παρακάτω, χρειαζόμαστε τον πραγματικό ορισμό της "εργατικής τάξης". Ομολογώ ξανά ότι ούτε αυτό είναι εύκολο.

Υπάρχουν διάφορες έννοιες ή ορισμοί για την "εργατική τάξη". Σύμφωνα με το αγγλικό λέξικο του Cambridge είναι "μία κοινωνική ομάδα που αποτελείται από άτομα που κερδίζουν λίγα χρήματα, συχνά πληρώνονται μόνο για τις ώρες ή τις μέρες που δουλεύουν και συνήθως κάνουν σωματική εργασία. Η εργατική τάξη (ή αλλιώς και προλεταριάτο) είναι όλοι όσοι προσλαβάνονται με μισθούς, κυρίως σε χειρωνακτικά επαγγέλματα και σε εξειδικευμένες, βιομηχανικές εργασίες. Τα επαγγέλματα της εργατικής τάξης περιλαμβάνουν εργάτες, κάποιους υπάλληλους γραφείου και τους περισσότερους ανθρώπους με θέσεις εργασίας στον τομέα παροχής υπηρεσιών".

Ο πιο γενικός ορισμός, που χρησιμοποιείται από μαρξιστές και σοσιαλιστές, είναι ότι η εργατική τάξη περιλαμβάνει όλους αυτούς που δεν έχουν τίποτα να πουλήσουν παρά μόνο την εργατική τους δύναμη και δεξιότητα. Με αυτή την έννοια, περιλαμβάνει και τους εργάτες και τους υπαλλήλους γραφείου, χειρωνάκτες και πνευματικά εργαζόμενους όλων των ειδών, εξαιρώντας μόνο άτομα των οποίων το εισόδημα προέρχεται από

την ιδιοκτησία επιχείρησης και την εργασία άλλων.

Είναι πολύ προφανές ότι ο κόσμος στον οποίο ζούσε ο Μαρξ έχει αλλάξει δραματικά, όπως έχει αλλάξει και η ίδια η εργατική τάξη. Αυτό που δεν έχει αλλάξει είναι το γεγονός ότι υπάρχουν ακόμη τρεις τάξεις – η εργατική τάξη, η μεσαία τάξη και η ανώτερη τάξη. Όσο η πλειοψηφια των μαρξιστών, των σοσιαλιστών και μερικών αναρχικών πιστεύουν ότι η εργατική τάξη είναι η μόνη δυναμική που μπορεί να μας οδηγήσει στη σοσιαλιστική κοινωνία, ο ορισμός της «εργατικής τάξης» εξακολουθεί να είναι σημαντικός. Οι διαφορετικοί ορισμοί της «εργατικής τάξης» μπορούν να μας δώσουν διαφορετικά τελικά αποτελέσματα ή διαφορετικά είδη κοινωνίας στο μέλλον.

Πολλοί από εμάς πιστεύουν ότι η πλειοψηφία της κοινωνίας ανήκει στην εργατική τάξη. Αυτή περιλαμβάνει όλων των ειδών του εργάτες, συνταξιούχους, ανέργους, αυτο-απασχολούμενους φοιτητές ακόμη και όσους κερδίζουν πολλά λεφτά και οι οποίοι μερικές φορές αποκαλούνται μεσαία τάξη.

> *Αν ορίσουμε την εργατική τάξη με αυτούς τους όρους, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν αποτελεί μία ενιαία τάξη, οι σκοποί της είναι διαφορετικοί και η ενότητα μεταξύ των μελών της είναι πιθανόν αδύνατη. Ίσως αυτός είναι και ο λόγος της ελλειπής υποστήριξης ή αλληλεγγύης μεταξύ των μελών της, που οδηγεί στην ήττα τους όταν προάγουν ξεχωριστά αιτήματα.*

Ακόμη κι αν συμφωνήσουμε πως οι παραδοσιακοί εργάτες συν οι απασχολούμενοι σε αγρούς, καταστήματα, γραφεία, βιομηχανίες εστίασης, κ.α. αποτελούν την εργατική τάξη, συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε ένα άλλο πρόβλημα. Όσο αυτοί δεν γίνονται πλειοψηφία στην κοινωνία, δεν μπορεί να επιτευχθεί η αταξική κοινωνία που επιθυμούμε. Επιπλέον, λόγω των διαφορετικών συνθηκών εργασίας και των διαφορετικών συνδικαλιστικών οργανώσεων που αυτοί ανήκουν, η αλληλεγγύη και η ενότητα ανάμεσά τους καθίσταται πολύ δύσκολη.

Πριν να προχωρήσουμε παρακάτω, θα πρέπει να αναρωτηθούμε τι

είναι μία επανάσταση; Είναι κάποια θεμελιώδης μεταρρύθμιση; Είναι ο ταξικός αγώνας που αναμένεται να μας οδηγήσει στη δικτατορία του προλεταριάτου; Ίσως μία βίαιη ανατροπή της κυβέρνησης ή της κοινωνικής τάξης υπέρ ενός νέου συστήματος; Ή είναι απλά ένας κοινωνικός μετασχηματισμός που έχει ως αποτέλεσμα μία μη-ιεραρχική και αταξική κοινωνία μέσω ενός αγώνα της συντριπτικής πλειοψηφίας μας, ανεξαρτήτως του διαφορετικού κοινωνικού μας υπόβαθρου;

Κατά την άποψή μου, επανάσταση είναι η **κοινωνική επανάσταση** και αποτελεί μία μακρά διαδικασία που μας οδηγεί σε αυτό το μέλλον. Πιθανώς να μοιραζόμαστε κοινους σκοπούς με τους μαρξιστές και τους κομμουνιστές αλλά οι τρόποι και τα μέσα για να τους πετύχουμε είναι πολύ διαφορετικοί.

> *Όποιος κι αν είναι ο ορισμός της εργατικής τάξης, όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι στον αισθητό κόσμο η εργατική τάξη δεν είναι επαναστατική τάξη. Κι αν το νόημα της επανάστασης είναι να αλλάξει την υπάρχουσα κοινωνία σε μία αταξική και μη-ιεραρχική, τότε κατά τη γνώμη μου, δεν ήταν ποτέ επαναστατική. Η επανάσταση δεν είναι υπόθεση της εργατικής τάξης, ούτε ήταν ποτέ.*

Ένα σημαντικό ερώτημα τίθεται εδώ. Αν η εργατική τάξη είναι μία επαναστατική τάξη, γιατί οι μαρξιστές θέλουν να φτιάξουν ένα πολιτικό κόμμα-πρωτοπορία για να την οργανώσουν και να της μεταφέρουν την ταξική συνείδηση;

Ο Μαρξ έκανε μία καίρια δήλωση λέγοντας: «Δεν είναι η συνείδηση των ανθρώπων που καθορίζει το Είναι τους, αλλά αντιθέτως, το κοινωνικό τους Είναι που καθορίζει τη συνείδησή τους». Νομίζω πως ο Μαρξ εδώ αντιφάσκει με την ίδια του τη δήλωση, επιμένοντας πως η επανάσταση είναι έργο της εργατικής τάξης.

Η εργατική τάξη από τις απαρχές της μέχρι σήμερα έδωσε οικονομικούς και όχι πολιτικούς αγώνες και δεν έχει πάρει την εξουσία. Ως εκ τούτου, οι εργάτες περιορίζουν τους αγώνες

τους δουλεύοντας με τα συνδικάτα και βασίζονται σε πολιτικά κόμματα. Εργάζονται και αγωνίζονται σύμφωνα με την παραπάνω δήλωση του Μαρξ και έτσι η συνείδησή τους δεν μπορεί να απελευθερωθεί από αυτό για να δημιουργήσει μία αταξική κοινωνία και να αντικρούσει τη δικτατορία του προλεταριάτου. Δεν είναι ούτε ενάντια στο κράτος, ούτε θέλουν τη δικτατορία του προλεταριάτου. Ο Μαρξ δεν ήταν δίκαιος με το να τους επιβάλλει έναν τόσο βαρύ ρόλο πάνω στις πλάτες τους.

Προσωπικά, από τη δήλωση του Μάρξ συμπεραίνω κάτι αρκετά σαφές. Οι εργάτες δεν θα έπρεπε να θεωρούνται πιο επαναστάτες από τους συνταξιούχους, τους φοιτητές, τους ανέργους, τα άτομα με αναπηρία και άλλους. Όσοι εργάζονται μπορεί να είναι πολύ καλύτερα οικονομικά από ό,τι οι ομάδες που προανέφερα. Σίγουρα αυτός είναι ο λόγος που συνήθως βλέπουμε τις παραπάνω ομάδες να είναι πιο δραστήριες. Είναι αυτές που συμμετέχουν στις διαδηλώσεις και στις διαμαρτυρίες και ασχολούνται με τα πολιτικά ζητήματα της κοινότητας. Είναι αυτές που υποστηρίζουν τους εργάτες που βρίσκονται σε διαμάχη με τη διεύθυνσή τους ενώ οι ίδιοι τους οι συνάδελφοι από άλλους τομείς του ίδιου γραφείου ή της ίδιας εταιρίας συνεχίζουν να υπακούν σε ό,τι τους λένε οι από πάνω.

Είναι αλήθεια ότι η εργατική τάξη έχει τη δύναμη και την ικανότητα να ρίξει μία κυβέρνηση σε σύντομο χρονικό διάστημα αν κάνει συγκεκριμένες δράσεις συλλογικά. Μπορεί να κάνει το σύστημα να μην λειτουργεί, αλλά αυτό δεν είναι ο στόχος της ή το έργο της. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μία συντηρητική κυβέρνηση μπορεί να αμφισβητήσει τα συνδικάτα και να τα οδηγήσει στο δικαστήριο αν αυτά έχουν πολιτικά αιτήματα αντί για οικονομικά.

Η παγκόσμια ιστορία του εργατικού κινήματος δείχνει ότι αυτοί που ήθελαν να αλλάξουν την κοινωνία δεν ήταν η εργατική τάξη συνολικά. Στην πραγματικότητα, ήταν οι σοσιαλιστές και οι αναρχικοί εργάτες από την εργατική τάξη που αποτελούσαν τα πιο δυναμικά στοιχεία στα περισσότερα κινήματα και στην κοινωνία.

Μπορούμε να το δούμε αυτό στη Ρωσία του 1905 ή τον Φεβρουάριο του 1917 και στην Ισπανική επανάσταση το 1936-1937 καθώς ήταν αναρχικές/σοσιαλιστικές επαναστάσεις. Ήταν οι σοσιαλιστές και οι αναρχικοί εργάτες που είχαν τον σημαντικότερο ρόλο και που αποτέλεσαν τις κινητήριες δυνάμεις πίσω από τους υπόλοιπους εργάτες ώστε να υπερβούν τα οικονομικά τους αιτήματα.

Η αρχική ιδέα πίσω από το προλεταριάτο ως επαναστατικής τάξης και δημιουργού της σοσιαλιστικής κοινωνίας είναι ο Μαρξ. Η πραγματικότητα έχει αποδείξει ότι η οικονομική και πολιτική του θεωρία εξυπηρέτησε περισσότερο τον καπιταλισμό παρά τον σοσιαλισμό. Το *Κεφάλαιο* δεν υπήρξε τόσο σημαντικό για την εργατική τάξη όσο για αυτούς που υπηρετούν το καπιταλιστικό σύστημα. Στο άρθρο μου στον παρακάτω σύνδεσμο έχω θίξει αυτό το ζήτημα: https://zaherbaher.com/2016/10/06/leftists-and-communists-have-damaged-the-socialist-movement-as-much-as-the-right-wing-did/

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ο κόσμος άλλαξε και τα κινήματα της εργατικής τάξης συνεχώς αποδυναμώνονταν. Για μία μακρά περίοδο, η εργατική τάξη κατάφερε πολύ λίγα ανά τον κόσμο. Στην πραγματικότητα, δεν κατάφερε καν να διατηρήσει και να προστατέψει τις μικρές νίκες που είχε πετύχει.

> *Υπό το υπάρχον σύστημα η εργατική τάξη έχει γίνει ακριβώς αυτό που ο Μάρεϋ Μπούκτσιν περιέγραφε: «Από μία απίστευτη ειρωνεία της ιστορίας, ο Μαρξ απέτυχε στη διαλεκτική με τον καπιταλισμό. Το προλεταριάτο, αντί να εξελιχθεί σε μία επαναστατική τάξη εντός της μήτρας του καπιταλισμού, φαίνεται να αποτελεί ένα όργανο εντός του σώματος της αστικής κοινωνίας…» (The Murray Bookchin Reader, Edited by Janet Biehl, pp131-132).*

Πράγματι, η εργατική τάξη κατάφερε να κάνει το σύστημα πιο ισχυρό διατηρώντας και προστατεύοντάς το. Οι εργάτες υπηρετούν αυτό το σύστημα όπως όλοι οι άλλοι τομείς της κοινωνίας, όπως η αστυνομία, ο στρατός και οι μυστικές υπηρεσίες.

Είναι η εργατική τάξη που δημιουργεί τον πλούτο, το κέρδος, το κεφάλαιο και συντηρεί τον πόλεμο όπου αυτός ξεσπά. Ο πόλεμος σκοτώνει πολλούς αθώους καταστρέφοντας τα περιβάλλοντά τους. Οι εργάτες εξακολουθούν να παράγουν περισσότερα κέρδη και πλούτο και να ματαιώνουν κινήματα άλλων ανθρώπων συμπεριλαμβανομένων και άλλων εργατών σε άλλα μέρη του κόσμου. Επιπλέον, τα στοιχεία δείχνουν πως οι εργάτες ενδιαφέρονται μόνο για τη ζωή τη δική τους και της οικογένειάς τους ακόμη κι αν το κόστος για αυτό είναι να σκοτωθούν άνθρωποι (σύντροφοί τους) σε άλλες χώρες.

Πρέπει να το καταλάβουμε αυτό και να δούμε τα στοιχεία αντί να πιστεύουμε σε κείμενα που γράφτηκαν πριν από 150 χρόνια. Χρειάζεται οι ζωντανοί να αναλύσουμε τις τρέχουσες συνθήκες, όχι οι νεκροί. Πρέπει να θυμόμαστε ότι ο αναρχισμός δεν είναι μία αποκρυσταλλωμένη ιδεολογία, είναι μία ιδεά, ένας τρόπος ζωής, μία πρακτική μέθοδος ανάλυσης των συμβάντων και των καταστάσεων μέσα από τα γεγονότα και την πραγματικότητα, πέρα από τα κείμενα.

Το να θεωρούμε την προλεταριακή “εργατική τάξη” ως τη μόνη που μπορεί να μας οδηγήσει προς τον σοσιαλισμό σημαίνει τον περιορισμό της επανάστασης σε βιομηχανοποιημένες μόνο χώρες και πουθενά αλλού. Σημαίνει την παράβλεψη του γεγονότος ότι οπουδήποτε υπάρχει έλλειμμα κοινωνικής δικαιοσύνης, ισότητας ή ελευθερίας εκεί υπάρχει ένα ώριμο περιβάλλον για επανάσταση και δημιουργία μίας σοσιαλιστικής/αναρχικής κοινωνίας. Σημαίνει το να αρνούμαστε στις προ-καπιταλιστικές κοινωνίες ότι έχουν την ευκαιρία μίας σοσιαλιστικής επανάστασης αφού η προλεταριακή τάξη και η προηγμένη τεχνολογία απουσιάζουν. Σημαίνει πως δεν εξετάζουμε σοβαρά το ζήτημα της ιεραρχίας, η οποία διαμόρφωσε την ανάπτυξη των τάξεων και την ταξική κοινωνία. Σημαίνει πως δεν εξετάζουμε τα οικολογικά ζητήματα ως τα κεντρικά ζητήματα στην επαναστατική διαδικασία.

Η επανάσταση πρέπει να είναι μία κοινωνική επανάσταση. Είναι επανάσταση ολόκληρης της κοινότητας, όχι επανάσταση μόνο της εργατικής τάξης. Χρειάζεται να είναι μία επανάσταση που

περιλαμβάνει σχεδόν όλους μέσα σε μία κοινότητα ανεξάρτητα από τα διαφορετικά τους υπόβαθρα και που τους εμπλέκει με διαφορετικούς τρόπους. Προϋποθέτει την αυτοοργάνωση σε ριζοσπαστικές, ανεξάρτητες, και μη-ιεραρχικές τοπικές ομάδες, οι οποίες συντονίζουν τους αγώνες τους, τις δράσεις τους και θεσμίζουν μία συνομοσποδία ώστε να αντεπιτεθούν στο σύστημα ως μία ολότητα.

_____-

Ο **Zaher Baher** είναι συγγραφέας κουρδικής καταγωγής ο οποίος ζει στην Αγγλία. Είναι μέλος του Αναρχικού Φόρουμ του Κουρδιστάν και συγγραφέας του βιβλίου *The Experiment of West Kurdistan: Feminism, Anti-Sectarianism and Collectivism in the Syrian Revolution*, AK Press, 2016.

Zaherbaher.com
Μετάφραση: Σοφία Παπαγιαννάκη

Ζακ Ρανσιέρ: Δημοκρατία, Ισότητα και Χειραφέτηση σε έναν Κόσμο που Αλλάζει

Ζακ Ρανσιέρ
Μετάφραση: Αλέξανδρος Σχισμένος

Θα αρχίσω από τον κόμβο ανάμεσα σε δύο από τις έννοιες που προτάθηκαν προς συζήτηση για το πάνελ μας: την ισότητα και τη χειραφέτηση. Θα παραθέσω εν συντομία τα δύο κύρια σημεία που υποδηλώνονται, για μένα, στην ιδέα της χειραφέτησης.

Το πρώτο είναι ότι η ισότητα δεν είναι κάποιος στόχος στον οποίο πρέπει να φτάσουμε. Δεν πρόκειται για ένα κοινό επίπεδο,

ένα ισοδύναμο ποσό πλούτου ή μία ταυτότητα βιοτικών συνθηκών που πρέπει να επιτευχθεί ως συνέπεια της ιστορικής εξέλιξης και της στρατηγικής δράσης. Αντιθέτως, είναι ένα σημείο αφετηρίας. Αυτή η πρώτη αρχή προσδένεται άμεσα με μία δεύτερη: η ισότητα δεν είναι ένα κοινό μέτρο μεταξύ ατόμων, είναι μία ικανότητα μέσω της οποίας τα άτομα δρουν ως οι κάτοχοι της κοινής εξουσίας[1], μίας εξουσίας που ανήκει σε όλους. Αυτή η ικανότητα καθεαυτή δεν είναι ένα δεδομένο του οποίου η κατοχή μπορεί να ελεγχθεί. θα πρέπει να προϋποτίθεται ως αρχή δράσης αλλά επαληθεύεται μόνο από τη δράση καθεαυτή. Η επαλήθευση δεν συνίσταται στο γεγονός πως η δράση μου παράγει την ισότητα ως αποτέλεσμα. Πραγματώνει την ισότητα ως διαδικασία. Δρω, δρούμε ως εάν όλα τα ανθρώπινα όντα έχουν την ίδια διανοητική ικανότητα. Χειραφέτηση κατά πρώτον σημαίνει την υποστήριξη της προϋπόθεσης: είμαι ικανός, είμαστε ικανοί να σκεφτούμε και να δράσουμε δίχως αφέντες. Όμως είμαστε ικανοί στο βαθμό που σκεφτόμαστε ότι όλα τα ανθρώπινα όντα είναι προικισμένα με την ίδια ικανότητα. Δεύτερον, χειραφέτηση σημαίνει τη διαδικασία μέσω της οποίας επαληθεύουμε αυτή την προϋπόθεση. **Η ισότητα δεν είναι δεδομένη, είναι διαδικασιακή[2]. Και δεν είναι ποσοτική, είναι ποιοτική.**

Η ιδέα της χειραφέτησης απορρίπτει την αντίθεση, την οποία θέτει η αποκαλούμενη «φιλελεύθερη» παράδοση, ανάμεσα στην ελευθερία, θεωρημένη ως την εσώτερη αυτόνομη εξουσία[3] και αξιοπρέπεια του ατόμου και την ισότητα, θεωρημένη ως τους εξαναγκασμούς που θέτει η συλλογικότητα επί των ατόμων. Το *ελεύθερο* είναι ακριβώς όπως το *ισάξιο*: δεν ορίζει μια ιδιότητα των ατόμων. Ορίζει την μορφή της δράσης τους και της σχέσης τους προς τα άλλα άτομα. Η προϋπόθεση της ίσης ικανότητας είναι μία αρχή κοινής ελευθερίας που αντιτίθεται στην προϋπόθεση ότι τα ανθρώπινα όντα μπορούν να δράσουν λογικά μόνο ως άτομα και να συνεργαστούν λογικά σε μία κοινότητα σύμφωνα με την αρχή της υποταγής.

Η *αυτονομία* είναι μία έννοια κλειδί στη μοντέρνα χειραφετητική πολιτική. Όμως θα πρέπει να την κατανοήσουμε σωστά. Δεν

σημαίνει την αυτόνομη δύναμη ενός υποκειμένου που αντιτίθεται σε εξωτερικές δυνάμεις: σημαίνει μία μορφή της σκέψης, της πράξης και της οργάνωσης απαλλαγμένη από την προϋπόθεση της ανισότητας, απαλλαγμένη από τους ιεραρχικούς περιορισμούς και το ιεραρχικό δόγμα. Σημαίνει την αντιπαράθεση δύο ειδών κοινής λογικής και δύο κοινών κόσμων[4], ένας εκ των οποίων βασίζεται στη διαδικασία επαλήθευσης της ανισότητας ενώ ο άλλος στη διαδικασία επαλήθευσης της ισότητας. Αυτό συνεπάγεται η έννοια της διαφωνίας που πρότεινα για να εννοιοποιήσω την πολιτική σύγκρουση. Η διαφωνία δεν είναι μία σύγκρουση δυνάμεων, ούτε ακόμη και μία σύγκρουση ιδεών και αξιών. Είναι μία σύγκρουση μεταξύ δύο κοινών κόσμων ή δύο κοινών λογικών[5]. Αυτό σημαίνει το σενάριο της απόσχισης των Ρωμαίων πληβείων στον Αβεντίνο λόφο, που τοποθέτησα στο κέντρο της ανάλυσής μου του τι σημαίνει *διαφωνία*. Στο πλαίσιο της κοινής λογικής η οποία στηρίζει την κυριαρχία των πατρικίων, δεν μπορεί να υπάρξει διάλογος μεταξύ των πατρικίων και των πληβείων, διότι οι πληβείοι δεν μιλούν. Απλώς κάνουν θόρυβο. Η προϋπόθεση της ανισότητας δεν είναι μια απλή ιδέα, ενσαρκώνεται στην απτή πραγματικότητα ενός αισθητού κόσμου έτσι ώστε οι πληβείοι να μην αρκεί απλώς να υποστηρίξουν ότι είναι και αυτοί ομιλούντα όντα, αλλά να πρέπει επίσης να επινοήσουν μία ολόκληρη δραματουργία προκειμένου να δημιουργήσουν τον αισθητό κόσμο όπου το προηγουμένως αδιανόητο -και ακόμη αδιανόητο- γεγονός ότι μιλούν να γίνει καταληπτό.

Αυτή η ιδέα της χειραφέτησης μας κάνει να σκεφτόμαστε την πολιτική με όρους σύγκρουσης κόσμων σε αντίθεση με την κυρίαρχη ιδέα που την αφομοιώνει σε μία σύγκρουση δυνάμεων. Είναι μία σύγκρουση κοινών κόσμων. Κοινωνική χειραφέτηση δεν είναι η επιλογή της κοινότητας έναντι του ατομικισμού. Η ίδια η αντιπαράθεση της κοινότητας στον ατομικισμό είναι δίχως νόημα. Μία μορφή κοινότητας είναι πάντοτε, την ίδια στιγμή και μία μορφή ατομικότητας. Το ζήτημα δεν είναι η παρουσία ή απουσία κοινωνικών δεσμών, το ζήτημα είναι η φύση τους.

Ο καπιταλισμός δεν είναι η βασιλεία της ατομικότητας:

οργανώνει αφ’ εαυτού έναν ίδιο κοινό κόσμο, έναν κοινό κόσμο που βασίζεται στην ανισότητα και διαρκώς την αναπαράγει έτσι ώστε εμφανίζεται ως ο κόσμος -ο πραγματικός, υπαρκτός κόσμος στον οποίο ζούμε, κινούμαστε, αισθανόμαστε, σκεφτόμαστε και δρούμε. Είναι ο ήδη υπαρκτός κόσμος με τους μηχανισμούς και τους θεσμούς του. Μπροστά στα αισθητά τεκμήριά του ο κόσμος της ισότητας μοιάζει σαν ένας πάντοτε ασαφής κόσμος, που πρέπει διαρκώς να επανασχεδιάζεται, να ανασυγκροτείται από μία πολλαπλότητα μοναδικών επινοήσεων από δράσεις, σχέσεις και δίκτυα που έχουν ιδιαίτερες μορφές χρονικότητας και ιδιαίτερους τρόπους αποτελεσματικότητας. Γι’ αυτό η απόσχιση των πληβείων στον Αβεντίνο λόφο είναι παραδειγματική[6]: ο κόσμος της ισότητας είναι ένας «κόσμος υπό κατασκευή», ένας κόσμος που γεννιέται από συγκεκριμένες ρήξεις στην κυρίαρχη κοινή λογική, από διαταραχές της «κανονικής» πορείας του κόσμου. Συνεπάγεται την κατάληψη συγκεκριμένων χώρων, την επινόηση συγκεκριμένων στιγμών όταν το ίδιο το τοπίο του αντιληπτού, του νοητού και του δυνατού αναδιαμορφώνεται ριζοσπαστικά. Η σύγκρουση των κόσμων είναι επί της αρχής της δυσυμμετρική.

Όμως είναι γεγονός ότι αυτή η δυσυμμετρία έχει συγκαλυφθεί για καιρό από το τεκμήριο ενός μέσου όρου που έμοιαζε να είναι κοινός στον κόσμο της ισότητας και στον κόσμο της ανισότητας και ακόμη να προσδιορίζει την ίδια στιγμή έναν κόσμο και μία δύναμη. Αυτός ο όρος ήταν η εργασία -με το δίδυμό της, που αποκαλείται μόχθος[7]. Από τη μία, εργασία ήταν το όνομα της δύναμης που ο καπιταλισμός συγκρότησε και οργάνωσε προς το συμφέρον του και η πραγματικότητα της κατάστασης εκείνων που ο καπιταλισμός εκμεταλλευόταν. Μα, από την άλλη, ήταν η δύναμη που θα μπορούσε να ανασυγκροτηθεί ενάντια σε εκείνη την καπιταλιστική εξουσία, να ανασυγκροτηθεί συνάμα ως μία δύναμη αγώνα στο παρόν και ως η μορφή ζωής του μέλλοντος. Κατ’ αυτόν τον τρόπο ο κόσμος του μόχθου παρουσιάστηκε σαν να είναι συνάμα και το προϊόν της ανισότητας και ο παραγωγός της ισότητας. Οι δύο διαδικασίες συμπτύχθηκαν σε μία μοναδική διαδικασία.

Η Μαρξιστική παράδοση έστησε αυτή τη σύζευξη στο πλαίσιο του «προοδευτικού» σεναρίου, σύμφωνα με το οποίο η ανισότητα είναι ένα μέσο, ένα ιστορικό στάδιο που πρέπει να διαβούμε, προκειμένου να παράγουμε την ισότητα. Είχε ειπωθεί πως ο καπιταλισμός παράγει όχι μόνο τις υλικές συνθήκες ενός κόσμου ισότιμης μοιρασιάς του κοινού πλούτου, μα ακόμη και την κοινωνική τάξη που θα τον ανατρέψει και θα οργανώσει τον επερχόμενο κοινό κόσμο. Για να παίξει αυτό το ρόλο, η οργάνωση των εργατών έπρεπε να αναλάβει και να εσωτερικεύσει, πρώτα στο παρόν του αγώνα και ύστερα στο μέλλον της συλλογικής παραγωγής, την αρετή που τους είχε ενσταλαχτεί από τον καπιταλισμό, την αρετή της εργοστασιακής πειθαρχίας.

Η αναρχική παράδοση αντιπαρέθεσε σε αυτή την ιδέα της ανισότητας που παράγει ισότητα μία άλλη άποψη, που δίνει έμφαση στη θέσμιση ελεύθερων εργατικών κολεκτίβων που προεικονίζουν την επερχόμενη κοινότητα διαμέσου τόσο των εξισωτικών μορφών οργάνωσης, όσο και της θέσμισης στο παρόν μορφών συνεργατικής εργασίας και άλλων μορφών ζωής. Όμως αυτή η αντίθετη άποψη πάλι βασιζόταν στην ιδέα του «μέσου όρου»: την ιδέα της εργασίας σαν να ήταν την ίδια στιγμή μια μορφή ζωής, μια συλλογική μορφή αγώνα και η μήτρα ενός επερχόμενου κόσμου. Είναι σαφές ότι η εργασία δεν μπορεί πια να θεωρείται σήμερα σαν η ταυτότητα μιας δύναμης και ενός κόσμου, η ταυτότητα μιας μορφής αγώνα του παρόντος και μιας μορφής ζωής του μέλλοντος. Πολλά έχουν ειπωθεί είτε για το τέλος της εργασίας, είτε για το γεγονός ότι έχει γίνει άυλη. Όμως ο καπιταλισμός δεν έγινε άυλος, ακόμη και αν κομμάτι της παραγωγής του είναι γνώση, επικοινωνία, πληροφορία και ούτω καθεξής. Η υλική παραγωγή δεν εξαφανίστηκε από τον κοινό κόσμο που η ίδια οργανώνει. Αντιθέτως, μετατοπίστηκε, μακριά από τους αρχαίους τόπους της στην Γηραιά Ευρώπη, σε νέους τόπους, όπου η εργατική δύναμη ήταν φθηνότερη και πιο συνηθισμένη στην υπακοή. Και η μη-υλική παραγωγή συνεπάγεται συνάμα και κλασικές μορφές εξαγωγής υπεραξίας από κακοπληρωμένους εργάτες και μορφές άμισθου μόχθου που παρέχεται από τους ίδιους τους καταναλωτές. **Η εργασία δεν εξαφανίστηκε. Αντιθέτως,**

κατακερματίστηκε, ξεσχίσθηκε, και διασκορπίστηκε σε διάφορα μέρη και διάφορες μορφές ύπαρξης διαχωρισμένες η μία από την άλλη, ώστε να μην συνιστούν πλέον έναν κοινό κόσμο.

Μαζί με την οικονομική διαταραχή ήρθαν οι νομικές μεταρρυθμίσεις που υιοθετήθηκαν σε όλον τον κόσμο προκειμένου να καταστήσουν την εργασία ξανά μια ιδιωτική υπόθεση. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις δεν αφαίρεσαν μόνο τα δικαιώματα και τα κοινωνικά βοηθήματα που είχαν κατακτηθεί από τους αγώνες των εργατών στο παρελθόν, έτειναν επίσης να μετατρέψουν την εργασία, τους μισθούς, τα εργασιακά συμβόλαια και τις συντάξεις σε μία απλή ιδιωτική υπόθεση, που αφορά τους εργάτες έναν έναν ξεχωριστά και όχι πλέον ως συλλογικότητα. Η εργασία δεν έχει εξαφανιστεί αλλά έχει απογυμνωθεί από την εξουσία που την καθιστούσε την υλικά υπαρκτή αρχή ενός νέου κόσμου, ενσαρκωμένου σε μία δεδομένη κοινότητα. Αυτό σημαίνει πως είμαστε τώρα υποχρεωμένοι να σκεφτούμε τη διαδικασία της χειραφέτησης, τη διαδικασία της ισότητας να φτιάχνει τον δικό της κόσμο ως συγκεκριμένη διαδικασία, αποσυνδεδεμένη από τους μετασχηματισμούς της παγκόσμιας οικονομικής διαδικασίας.

Βλέπουμε επίσης τη δυσκολία να αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση. Νομίζω ότι αυτή η νέα κατάσταση και η δυσκολία να την αντιμετωπίσουμε εκφράζεται τέλεια από τα συνθήματα που αντήχησαν σε διάφορες γλώσσες κατά τη διάρκεια των πρόσφατων κινημάτων: “Democracia Real Ya”, “Nuit Debout”, “Occupy Everything”, “Να μην ζήσουμε σαν δούλοι”. Όλα τους έχουν την αποτελεσματικότητά τους σε μία ασαφή διάδραση ανάμεσα στη λογική της σύγκρουσης δυνάμεων και στη λογική της σύγκρουσης κόσμων.

Το «να καταλάβουμε» και η «κατάληψη»[8] είναι τα πιο εύγλωττα παραδείγματα αυτής της ασάφειας. Προέρχονται από την ιστορική παράδοση του αγώνα της εργατικής τάξης. Οι «απεργίες παραμονής στον χώρο»[9] του παρελθόντος, απεργίες κατά τη διάρκεια των οποίων οι εργάτες καταλάμβαναν τον χώρο εργασίας, κατέστησαν τη σύγκρουση δυνάμεων ταυτόσημη με την εκδήλωση της ισότητας. Οι εργάτες, όχι μόνο μπλόκαραν τον μηχανισμό της

εκμετάλλευσης, αλλά επίσης επικύρωσαν μία συλλογική κατοχή του χώρου εργασίας και των εργαλείων της εργασίας και μετέτρεψαν έναν χώρο αφιερωμένο στη δουλειά και την υπακοή σε έναν τόπο ελεύθερης κοινωνικής ζωής. Η νέα «κατάληψη» αναλαμβάνει την αρχή του μετασχηματισμού της λειτουργίας ενός χώρου. Όμως αυτός ο χώρος δεν είναι πλέον ένας εσωτερικός χώρος, ένας χώρος καθορισμένος εντός της διανομής των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Δεν είναι πλέον ένας τόπος απτής σύγκρουσης ανάμεσα στο Κεφάλαιο και την Εργασία.

Καθώς το Κεφάλαιο έχει, ολοένα και περισσότερο, γίνει μία δύναμη εκτόπισης που καταστρέφει τους τόπους όπου θα μπορούσε να στηθεί η σύγκρουση, η κατάληψη τώρα λαμβάνει χώρα στους χώρους που είναι διαθέσιμοι: σε αυτά τα κτίρια που οι απρόβλεπτες εξελίξεις της αγοράς ακινήτων έχουν αφήσει άδεια ή στους δρόμους που κανονικά είναι προορισμένοι για την κυκλοφορία των ατόμων και των προϊόντων -και κάποιες φορές για τις πορείες των διαδηλωτών. Η διαδικασία της κατάληψης μεταμορφώνει αυτούς τους χώρους που ήταν προορισμένοι για την κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών και των αξιών σε τόπους όπου οι άνθρωποι μένουν, και επικυρώνουν, μέσα από το απλό γεγονός της παραμονής τους εκεί, την αντίθεσή τους στις καπιταλιστικές εξουσίες της κυκλοφορίας και της εκτόπισης.

Η λέξη «κατάληψη» παραμένει η ίδια και σημαίνει ακόμη τη διαστρέβλωση της κανονικής χρήσης ενός χώρου όμως η διαδικασία του καταλαμβάνειν δεν πρόκειται πια για μία σύγκρουση δυνάμεων για την κατοχή ενός στρατηγικού τόπου στη διαδικασία της οικονομικής και κοινωνικής αναπαραγωγής. Έχει μετατραπεί σε μία σύγκρουση κόσμων, μία μορφή συμβολικής απόσχισης που υλοποιείται και συμβολίζεται σε έναν τόπο παραπέρα. Το κίνημα Occupy Wall St. έλαβε χώρα σε ένα πάρκο που βρίσκεται δίπλα ακριβώς από το κέντρο αυτής της χρηματοοικονομικής εξουσίας που κατέστρεψε τα εργοστάσια τα οποία ήταν προηγουμένως οι τόποι των κινημάτων κατάληψης. Το ισπανικό κίνημα των Indignados δημιούργησε, κατά τη διάρκεια μιας προεκλογικής καμπάνιας, συνελεύσεις που αυτοπαρουσιάστηκαν ως η έδρα της

«πραγματικής δημοκρατίας τώρα». **Η πραγματική δημοκρατία τέθηκε απέναντι στην αυτο-αναπαραγωγή της κάστας των αντιπροσώπων.** Όμως η «πραγματική δημοκρατία» σήμαινε επίσης, στη Μαρξιστική παράδοση, το μέλλον της υλικής ισότητας που αντιπαρατέθηκε στην αστική «τυπική δημοκρατία». Ήταν ένα μέλλον που υποσχέθηκαν ως το αποτέλεσμα της κατάληψης της εξουσίας του Κράτους και της συλλογικής οργάνωσης της παραγωγής. Τώρα, προσδιορίζει μία μορφή σχέσης μεταξύ των ανθρώπινων όντων που θα πρέπει να ασκείται στο παρόν τόσο ενάντια, όσο και εκτός από το ιεραρχικό σύστημα αντιπροσώπευσης. Η πραγματική δημοκρατία, κατά μία έννοια, έγινε πιο τυπική από ό,τι η «τυπική δημοκρατία» που στιγματίστηκε από τη Μαρξιστική παράδοση. Όχι μόνο εξίσωσε την πραγμάτωση της ισότητας με τη μορφή της συνέλευσης όπου όλα τα άτομα έχουν ίσο δικαίωμα, αλλά επίσης επέβαλλε έναν αριθμό κανονισμών, όπως την ισότητα του χρόνου που δινόταν σε όλους τους ομιλητές και τη δύναμη των ατόμων να μπλοκάρουν την απόφαση της πλειοψηφίας.

Η κατάληψη έχει γίνει το όνομα μιας απόσχισης. Όμως αυτή η απόσχιση δεν είναι πλέον η δράση μιας συγκεκριμένης κοινότητας που διεκδικεί τα δικαιώματά της. Αντιθέτως, φαίνεται να είναι η υλοποίηση μιας βλέψης προς το κοινό[10], σαν το κοινό να είναι κάτι που χάθηκε, κάτι που θα έπρεπε να ανασυγκροτηθεί μέσω της συγκεκριμένης πράξης της συγκέντρωσης μίας πολλαπλότητας ανώνυμων ατόμων που επιτελούν το «είμαστε ίσοι» ως το ίδιο με το «είμαστε από κοινού»[11]. Γι’ αυτόν τον λόγο αυτή η απόσχιση, αυτό το είναι-παραπέρα[12], εκφράστηκε με παράδοξους όρους, και ιδιαιτέρως με το παράξενο σύνθημα που υιοθετήθηκε από πολλές συνελεύσεις σαν επιβεβαίωση της πραγματικής δημοκρατίας: «Ομοφωνία[13] αντί για ηγέτες». Μοιάζει παράδοξο να τίθεται η ομοφωνία σαν η ιδιαίτερη αρετή της διαφωνούσας συνέλευσης που συγκαλείται σε κατειλημμένους χώρους. Θα μπορούσε να αντιταχθεί η άποψη πως η διαφωνία[14] συνίσταται ακριβώς στη θέσμιση μιας άλλης μορφής κοινότητας που βασίζεται στην οριζοντιότητα και τη συμμετοχή. Όμως το πρόβλημα της δημοκρατίας δεν αφορά τόσο τον αριθμό των ανθρώπων που μπορούν να συμφωνήσουν στο ίδιο σημείο, όσο αφορά

την ικανότητα να επινοούμε νέες μορφές συλλογικής πραγμάτωσης της ικανότητας του καθενός.

Με το να υπογραμμίζω αυτό το παράδοξο, δεν θέλω να υποτιμήσω αυτά τα κινήματα. Κάποιοι άνθρωποι αντέταξαν στον πασιφισμό των συνελεύσεων την ανάγκη της άμεσης δράσης που να αντιτίθεται μετωπικά στον εχθρό. Όμως η «σύγκρουση με τον εχθρό καθεαυτό» μπορεί να νοηθεί και να ασκηθεί με διαφορετικούς τρόπους και οι περισσότερες μορφές άμεσης δράσης που αντιπαρατέθηκαν στις ειρηνικές συνελεύσεις -για παράδειγμα οι καταστροφές σε ATM, τζαμαρίες μαγαζιών και δημόσια γραφεία- είχαν τον ίδιο χαρακτήρα με αυτές: ήταν επίσης συμβολικές εκφράσεις μιας σύγκρουσης κόσμων, παρά στρατηγικές δράσεις σε έναν αγώνα για εξουσία. Άλλοι άνθρωποι κατέκριναν αυτή την έλλειψη στρατηγικής· είπαν ότι αυτά τα κινήματα δεν μπορούσαν να αλλάξουν τίποτε στην καπιταλιστική κυριαρχία και έκαναν νέες εκκλήσεις για την οικοδόμηση οργανώσεων πρωτοπορίας με σκοπό την κατάληψη της εξουσίας. Όμως μια τέτοια απάντηση είναι ανίκανη να επιλύσει τα παράδοξα της χειραφέτησης. Η στρατηγική θέαση του κόσμου που την τροφοδοτεί είναι μια άποψη της ανισότητας ως παραγωγό της ισότητας. Αυτή η στρατηγική εφαρμόστηκε από τα κομμουνιστικά κόμματα και τα σοσιαλιστικά κράτη του 20ου αιώνα και όλοι γνωρίζουμε τα αποτελέσματά τους. **Η ανισότητα παράγει μόνο ανισότητα και το κάνει αδιάκοπα.** Επιπλέον, αυτή η στρατηγική άποψη έχει χάσει τη βάση όπου στηριζόταν, δηλαδή την πραγματικότητα της εργασίας/μόχθου ως έναν κοινό κόσμο.

Τώρα αντιμετωπίζουμε ξανά τη δυσσυμμετρία ανάμεσα στη διαδικασία της ισότητας και τη διαδικασία της ανισότητας. Η ισότητα δεν δημιουργεί κόσμους με τον ίδιο τρόπο με την ανισότητα. Δουλεύει, ως έχει, στα διαλείμματα του κυρίαρχου κόσμου, επικαλύπτοντας τον «κανονικό» -εννοώντας τον κυρίαρχο- ιεραρχικό τρόπο της δημιουργίας κόσμων. Και μία από τις κύριες όψεις της δυσσυμμετρίας είναι ακριβώς το γεγονός ότι η διαδικασία της ισότητας απορρίπτει τον ίδιο τον διαχωρισμό μέσων και σκοπών ο οποίος χαρακτηρίζει τη στρατηγική της

παραγωγής της ισότητας μέσω της ανισότητας. Αυτό σημαίνει, τελικά, ελευθερία.

Η ελευθερία δεν είναι ζήτημα μιας επιλογής που κάνουν τα άτομα. Είναι ένα τρόπος πράξης. Μια ελεύθερη δράση ή μια ελεύθερη σχέση είναι μία δράση ή μία σχέση που βρίσκει το επίτευγμά της στον εαυτό της, στην επαλήθευση μιας ικανότητας και όχι πλέον σε ένα εξωτερικό αποτέλεσμα. Στις ιεραρχικές κοινωνίες του παρελθόντος αποτελούσε το προνόμιο μιας ολιγομελούς κατηγορίας ανθρώπινων όντων, που αποκαλούνταν οι «ενεργοί άνδρες» σε αντίθεση προς όλους αυτούς που υπόκειντο στη βασιλεία της ανάγκης. Στους μοντέρνους καιρούς, η ελευθερία εκδημοκρατίστηκε πρώτα στο πεδίο της αισθητικής με την Καντιανή και Σιλλεριανή κατηγορία του ελεύθερου παιχνιδιού σαν αυτοσκοπού και δυνητικότητας που ανήκει στον καθένα. Έπειτα ο νεαρός Μαρξ προχώρησε περισσότερο καθώς την έθεσε [την ελευθερία] ως τον ίδιο τον ορισμό του κομμουνισμού, τον οποίο εξίσωσε με το τέλος του καταμερισμού της εργασίας: κομμουνισμός, γράφει στα Χειρόγραφα του ‘44, σημαίνει ο εξανθρωπισμός των ανθρώπινων αισθήσεων· είναι η κατάσταση πραγμάτων στην οποία η ικανότητα του εξανθρωπισμού ασκείται δι’ εαυτή, αντί να χρησιμοποιείται ως ένα απλό μέσο για την επιβίωση. Και το απεικόνισε με την περίπτωση εκείνων των κομμουνιστών εργατών στο Παρίσι που συγκεντρώνονταν, σε πρώτο επίπεδο για να συζητήσουν τα κοινά τους συμφέροντα, αλλά το έκαναν σε μεγαλύτερο βάθος, για να απολαύσουν την καινούργια κοινωνική τους ικανότητα ως τέτοια.

Είναι αλήθεια ότι η ανάλυση του Μαρξ βασίστηκε στην ταυτοποίηση της εργασίας ως της θεμελιώδους ανθρώπινης ικανότητας. Όταν η εργασία δεν μπορεί πλέον να διαδραματίσει αυτόν τον ρόλο, η αποστολή της δημιουργίας ενός κόσμου όπου πλέον οι σκοποί της δράσης δεν διαχωρίζονται από τα μέσα της μπορεί να φαίνεται ακόμη πιο παράδοξη καθεαυτή. Η ελεύθερη και ισότιμη κοινότητα είναι κάτι που δεν μπορεί πλέον να βασιστεί σε ένα δεδομένο εμπειρικό υπόβαθρο. Θα πρέπει να δημιουργηθεί ως αντικείμενο μιας βούλησης. Όμως, από την άλλη, αυτή η

βούληση δεν μπορεί πλέον να τίθεται υπό τους όρους της σχέσης των μέσων και των σκοπών. Γι’ αυτό τείνει να γίνει μία παγκόσμια επιθυμία για μία άλλη μορφή ανθρώπινων σχέσεων.

Αυτή η στροφή απεικονίστηκε καλύτερα στο κίνημα Occupy Wall Street, από τις πολλαπλές επεκτάσεις του ρήματος «occupy» (να κάνουμε κατάληψη), που το ανέδειξαν σε σηματοδότη μιας παγκόσμιας μετατροπής προς έναν άλλο τρόπο κατοίκησης του κόσμου: «occupy language» (να κάνουμε κατάληψη στη γλώσσα), «occupy imagination» (να κάνουμε κατάληψη στη φαντασία), «occupy love» (να κάνουμε κατάληψη στον έρωτα) και, εντέλει, «Occupy everything» (να κάνουμε κατάληψη σε όλα), που φαίνεται να σημαίνει: να αλλάξουμε τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τα πάντα και όλες τις υπαρκτές μορφές κοινωνικών σχέσεων. Ίσως η καλύτερη μετάφραση αυτού του αινιγματικού συνθήματος να είναι το ελληνικό σύνθημα: «Να μην ζήσουμε σαν δούλοι». Αυτή η πρόταση δεν προσκαλούσε μόνο να εξεγερθούμε ενάντια στην εντατικοποίηση της καπιταλιστικής κυριαρχίας. Προσκαλούσε να επινοήσουμε εδώ και τώρα τρόπους δράσης, τρόπους σκέψης και μορφές ζωής που αντιτίθενται σε αυτές που διαρκώς παράγονται και αναπαράγονται από τη λογική της ανισότητας, τη λογική της καπιταλιστικής και κρατικής κυριαρχίας.

Νομίζω ότι αυτή η έκκληση βρήκε ανταπόκριση στην επινόηση μιας μορφής που ονομάζεται «ελεύθερος κοινωνικός χώρος» -μία μορφή που έλαβε μία ιδιαίτερη πειστικότητα στα κοινωνικά κινήματα αυτής της χώρας[15]. Κατά την άποψή μου, αυτό που κάνει αυτή την έννοια σημαντική είναι ότι αμφισβητεί τις παραδοσιακές αντιθέσεις ανάμεσα στις ανάγκες του παρόντος και τις ουτοπίες του μέλλοντος ή ανάμεσα στη σκληρή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα και την «πολυτέλεια» της «τυπικής» δημοκρατίας. Οι άνθρωποι που άνοιξαν τέτοιους χώρους έκαναν σαφές το ότι δεν ζήτησαν απλώς να απαντήσουν σε καταστάσεις ανάγκης, ανέχειας και άγχους που δημιουργούνται από την εντατικοποίηση της καπιταλιστικής κυριαρχίας. Δεν θέλησαν μόνο να δώσουν στέγη, τροφή, υγεία, παιδεία ή τέχνη σε όσους στερούνταν αυτά τα αγαθά, αλλά να δημιουργήσουν νέους τρόπους ύπαρξης, σκέψης

και πράξης από κοινού.

Μπορούμε να βγάλουμε από αυτό έναν πλατύτερο ορισμό αυτής της μορφής: **ένας ελεύθερος κοινωνικός χώρος είναι ένας χώρος όπου ο ίδιος ο διαχωρισμός σε σφαίρες δραστηριότητας -υλική παραγωγή, οικονομική συναλλαγή, κοινωνική πρόνοια, διανοητική παραγωγή και ανταλλαγή, καλλιτεχνική παράσταση, πολιτική δράση κτλ.- αμφισβητείται.** Είναι ένας χώρος όπου συνελεύσεις μπορούν να εξασκήσουν μορφές άμεσης δημοκρατίας που σκοπεύουν όχι μόνο να δώσουν ίσο δικαίωμα λόγου στον καθένα, αλλά να λάβουν συλλογικές αποφάσεις για απτά ζητήματα. Κατ' αυτό τον τρόπο, μια μορφή πολιτικής δράσης τείνει την ίδια στιγμή να είναι το κύτταρο μιας άλλης μορφής ζωής. Δεν είναι πλέον ένα εργαλείο για την προετοιμασία μιας μελλοντικής χειραφέτησης, αλλά μια διαδικασία επινόησης μορφών ζωής και τρόπων σκέψης στις οποίες η ισότητα προάγει την ισότητα.

Αυτό που μας ζητά αυτή η πρόταση να κάνουμε είναι να αλλάξουμε όλες τις μορφές οργάνωσης της ζωής και τους τρόπους σκέψης που καθορίζονται από τη λογική της ανισότητας, τη λογική της καπιταλιστικής και κρατικής κυριαρχίας.

Φυσικά, γνωρίζουμε ότι αυτά τα κύτταρα μιας νέας κοινωνικής ζωής υπόκεινται διαρκώς σε εσωτερικά προβλήματα και εξωτερικές απειλές. Αυτό το «ήδη παρόν μέλλον» είναι πάντοτε μεμιάς ένα επισφαλές παρόν. Όμως δεν έχει νόημα, νομίζω, να εντοπίσουμε εκεί την απόδειξη ότι όλα είναι μάταια, όσο μια παγκόσμια επανάσταση δεν «πήρε» την εξουσία και δεν κατέστρεψε το καπιταλιστικό φρούριο. Αυτό το είδος κρίσης είναι ένας τρόπος να εισάγουμε το φρούριο στο μυαλό μας, να θεσμίσουμε έναν κύκλο αδυνατότητας, διακηρύσσοντας πως τίποτε δεν μπορεί να αλλάξει αν δεν αλλάξουν όλα.

Η χειραφέτηση υπήρξε πάντοτε ένας τρόπος επινόησης, μέσα στην «κανονική» ροή του χρόνου, ενός άλλου χρόνου, ενός άλλου τρόπου να κατοικούμε από κοινού τον αισθητό κόσμο. Υπήρξε πάντοτε ένας τρόπος ζωής στο παρόν σε έναν άλλο κόσμο, αντί να αναβάλλουμε τη δυνατότητά του. **Η χειραφέτηση προετοιμάζει το**

μέλλον μονάχα στον βαθμό που ανοίγει στο παρόν ρήγματα που είναι επίσης και αυλάκια. Το κάνει αυτό εντείνοντας την εμπειρία άλλων μορφών ύπαρξης, ζωής, δράσης και σκέψης. Οι ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι που δημιουργήθηκαν από τα πρόσφατα κινήματα κληρονομούν τις μορφές ζωής -τους παραγωγικούς συνεταιρισμούς και τις μορφές λαϊκής εκπαίδευσης- που δημιουργήθηκαν από τα εργατικά κινήματα του παρελθόντος και ιδιαίτερα τα αναρχικά κινήματα. Όμως το παρόν μας δεν μπορεί πλέον να κρατήσει την πίστη που συντηρούσε τις μορφές αυτό-οργάνωσης του παρελθόντος. Δεν μπορεί να βασιστεί πλέον στην προϋπόθεση ότι ο καπιταλισμός δημιουργεί τις συνθήκες της ίδιας του της καταστροφής και ότι η εργασία συγκροτεί έναν οργανικό κόσμο του μέλλοντος που κυοφορείται ήδη στην κοιλιά του παλιού κόσμου.

Περισσότερο από ποτέ ο κόσμος της ισότητας δείχνει να είναι το, πάντοτε υπό όρους, παράγωγο συγκεκριμένων επινοήσεων. **Το παρόν μας μας ωθεί να ανακαλύψουμε ξανά ότι η ιστορία της ισότητας είναι μια αυτόνομη ιστορία.** Δεν είναι η εξέλιξη στρατηγικών που βασίζονται στους τεχνολογικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς. Είναι ένας αστερισμός στιγμών - κάποιες ημέρες, κάποιες εβδομάδες, κάποια χρόνια που δημιουργούν συγκεκριμένες χρονικές δυναμικές, προικισμένες με περισσότερη ή λιγότερη ένταση και διάρκεια. Το παρελθόν δεν μας άφησε κανένα μάθημα, μόνο στιγμές που πρέπει να διευρύνουμε και να παρατείνουμε όσο μακρύτερα μπορούμε.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Σ.τ.μ. Μεταφράζουμε ως ‘εξουσία’ την λέξη power, που θα πρέπει να τονίσουμε ότι αναφέρεται στην εξουσία ως δύναμη μεταβολής, και όχι στην εξουσία ως αυθεντία κυριαρχίας, όπως εκφράζει η έτερη λέξη authority.

[2] Σ.τ.μ Όχι διαδικαστική, κανονιστική αλλά δυναμική διαδικασία και στοιχείο μιας δυναμικής διαδικασίας.

[3] Σ.τ.μ. Όπως και παραπάνω, μεταφράζουμε τη λέξη power.

[4] Σ.τ.μ. Common worlds. Κοινών, όχι μεταξύ τους, αλλά κόσμων

που συγκροτούν κοινότητες νοήματος.
[5] Σ.τ.μ. Commonsenses. Ως νοοτροπίες και κοσμοθεωρίες, έννοια ισοδύναμη με τις κοινότητες νοήματος που συγκροτούν common worlds.
[6] Σ.τ.μ. Paradigmatic. Όχι μόνο ως παράδειγμα αλλά και με την θεμελιώδη σημασία ότι θέτει ένα παράδειγμα, έναν τρόπο σκέψης και δράσης.
[7] Σ.τ.μ. Ως εργασία, με την έννοια της παραγωγής έργου, αποδίδουμε τη λέξη work, ενώ με την λέξη μόχθο, τη λέξη labour, που δηλώνει επίσης τη μισθωτή εργασία.
[8] Σ.τ.μ. Στο κείμενο, οι λέξεις Occupy και occupation. Η πρώτη είναι ρήμα και η δεύτερη ουσιαστικό. Ωστόσο πρέπει να τονίσουμε ότι στην αγγλική, πέραν της ερμηνείας ως 'κατάληψη', οι λέξεις φέρουν και την επιπλέον ερμηνεία της 'απασχόλησης' ή του 'επαγγέλματος' (occupation) με την έννοια της ενασχόλησης. Ο αναγνώστης ας έχει κατά νου πως εδώ η 'κατάληψη' εμπεριέχει και τη σημασία της ενασχόλησης με τον κατειλημμένο χώρο ή χρόνο.
[9] Σ.τ.μ. Sit-in strikes.
[10] Σ.τ.μ. Common, όπως λέμε κοινά αγαθά (commons).
[11] Σ.τ.μ. Being equal- Being in common.
[12] Σ.τ.μ. Being-aside.
[13] Σ.τ.μ. Consensus, που μεταφράζεται και ως 'συναίνεση' η οποία ωστόσο έχει καταλήξει να σημαίνει τη συναίνεση στις επιταγές της κεντρικής εξουσίας.
[14] Σ.τ.μ. Dissensus.
[15] Σ.τ.μ. Εννοεί την Ελλάδα.

Το παρόν κείμενο αποτελεί την ομιλία του Ζακ Ρανσιέρ στο Διεθνές Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ του Περιοδικού Βαβυλωνία "B-FEST" που έλαβε χώρα στις 27/05/17 με τίτλο «Δημοκρατία, Ισότητα και Χειραφέτηση σε έναν Κόσμο που Αλλάζει». Η αγγλική του εκδοχή* ***εδώ.*

Αυτοδιαχείριση: Μύθος και Πραγματικότητα

Νίκος Ιωάννου

«Δουλεύουμε, πουλάμε, πληρωνόμαστε» είναι το μοντέλο βάσει του οποίου συνδικαλιστές και εργαζόμενοι ανακτούν το εργοστάσιο τη δεκαετία του ’70 στη Γαλλία. Η ίδια λογική υπάρχει σχεδόν σε όλα τα αυτοδιαχειριστικά εγχειρήματα κατά την περίοδο της βιομηχανικής ανάπτυξης και γενικότερα της ανάπτυξης. Μέχρι και τη δεκαετία του ’90, όπου με την εμφάνιση του ζαπατιστικού φαινομένου έχουμε την άρνηση τέτοιων αξιακών θεσφάτων και την αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας της οικονομίας και του παραγωγισμού. Παρότι παραδοσιακή κοινωνία, οι Ζαπατίστας εξέπεμψαν ένα παγκόσμιο μήνυμα δημοκρατίας. Ένα μήνυμα που λίγο αργότερα έγινε σημαία των πρώτων μεγάλων εξεγέρσεων του 21^{ου} αιώνα.

Όμως στις βιομηχανικές χώρες της μέχρι τότε εποχής, η απασχόληση των εργατών στο εργοστάσιο ήταν μια κατά κάποιον τρόπο κληρονομική βεβαιότητα. Αυτή η βεβαιότητα χάνεται τότε οριστικά και το κενό καλύπτεται από ένα στρώμα ανασφάλειας. Μια απώλεια που συνοδεύεται από σημαντικές αλλαγές στο παραγωγικό μοντέλο και την οικονομία: διάλυση της εθνικής παραγωγής και ανάπτυξης, μεταλλαγή της τοπικότητας, η οποία πλέον δεν προσδιορίζεται γεωγραφικά, αλλά σε σχέση με την κεντρική διαχείριση. Οι επιχειρήσεις λιγοστεύουν διαρκώς, με αποτέλεσμα βιομηχανικές περιοχές να μετατρέπονται σε όγκους ερειπίων. Οι θέσεις εργασίας είναι πλέον σκόρπιες σε όλον τον πλανήτη και η παγκόσμια αγορά εργασίας καθίσταται το πεδίο του νέου ανταγωνισμού.

Η ανάκτηση ενός εργοστασίου μοιάζει πολύ μικρή πρόταση μπροστά στο αδιέξοδο της διάλυσης των βεβαιοτήτων στις παλαιές βιομηχανικές χώρες και ενώ τα ζεστά φουγάρα της Κίνας υποδέχονται εκατομμύρια υποταγμένους εργάτες. Στη μια πλευρά

του πλανήτη έχουμε αποβιομηχάνιση, ενώ στην άλλη έχουμε ένα βιομηχανικό παραλήρημα. Μια στεγνή ανατύπωση της καταναλωτικής κουλτούρας και της παραγωγής των εκατομμυρίων σκουπιδιών του καπιταλισμού. Όμως και αυτοί που κατορθώνουν να ανακτήσουν ένα εργοστάσιο στα τέλη της «χρυσής τριακονταετίας» δεν φαίνεται να εμφορούνται από το νόημα κάποιας άλλης, αντικαταναλωτικής κουλτούρας.

Το σλόγκαν «**δουλεύουμε, πουλάμε, πληρωνόμαστε**» έχει μια συνάφεια με τα διαφημιστικά πρότυπα της εποχής όπως το «ανάβει, ξυρίζει, γράφει» της Bic ή το «ντύνει, στολίζει, νοικοκυρεύει» της δικής μας Πειραϊκής-Πατραϊκής. Είναι αδιανόητη σήμερα μια ζωή κατακλυζόμενη από αυτά τα τρίπτυχα του καταναλωτισμού.

Όχι λόγω μιας hipster αντικαταναλωτικής αντίληψης, η οποία εξαντλείται στην αισθητική των πραγμάτων, αλλά λόγω μιας καθημερινής βιωματικής διαπίστωσης. Πρόκειται για την υποχώρηση του φαντασιακού του καταναλωτισμού, η οποία φτάνει σε τέτοιο βαθμό ώστε να εμφανίζεται στις στατιστικές ως «ανεξήγητη μείωση της ζήτησης».

Αντιστοίχως θα μας φαινόταν αδιανόητη σήμερα μια ζωή κατακλυζόμενη από το τρίπτυχο «δουλεύουμε, πουλάμε, πληρωνόμαστε». Μια ζωή κατακλυζόμενη από το νόημα του παραγωγισμού και του καταναλωτισμού και μιας αμοιβής ώστε να μπορείς ευχάριστα να παράγεις και ανεμπόδιστα να καταναλώνεις.

Όταν ο πατέρας λέει στο παιδί του ότι πρέπει να βγει έξω, να ζήσει, γιατί η ζωή είναι μία αγορά όπου μπορείς να πουλάς κάτι με κέρδος –στην ταινία *Songs from the Second Floor* του Roy Anderson– κυριολεκτεί! Ο **παραγωγισμός** και ο **οικονομισμός** είναι καθολικά νοήματα ακόμη και πριν από είκοσι χρόνια. Είναι σήμερα το ίδιο καθολικά αυτά τα νοήματα; Σίγουρα το να έχεις αρκετά χρήματα παραμένει κυρίαρχη αξία. Το να παράγεις όμως για να τα αποκτήσεις είναι μια αξία με ελάχιστη σημασία. Μια αξία που δεν σου εξασφαλίζει τη θέση σου στην κλίμακα της κοινωνικής ανισότητας όσο χαμηλή και αν είναι η προσδοκία σου.

Πρόκειται για τη μείωση του φαντασιακού της ανάπτυξης που, εκτός των σταθερά μειούμενων δεικτών της, συμπληρώνεται από παγκόσμια μείωση της διάθεσης για παραγωγικές επενδύσεις.

Πριν από σαράντα περίπου χρόνια λοιπόν συνδικαλιστές και εργαζόμενοι ανακτούν χρεοκοπημένες επιχειρήσεις και τις λειτουργούν, αφού οι ιδιοκτήτες τους αδυνατούν. Μία κίνηση που ήταν και παρέμεινε συμβολική, σαν ένα είδος απάντησης που θα μπορούσε να είχε δοθεί μπροστά στο κλείσιμο των βιοτεχνιών και των βιομηχανιών. Αυτή η κίνηση επανέρχεται σήμερα μέσα σε μια βαθειά κρίση διαφορετική από κάθε άλλη φορά. Μια κρίση που έχει να κάνει, εκτός των άλλων, με την καταστροφή της τοπικής-εθνικής παραγωγής στο πλαίσιο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

«Αν δεν μπορούν αυτοί, μπορούμε εμείς». Τι όμως δεν μπορούν αυτοί, το οποίο μπορούμε εμείς; Είναι φανερό πως αντιμετωπίζουμε τα εργοστάσια σαν να φυτρώνουν από μόνα τους, σαν ένα φαινόμενο φυσικό όπως το φως του ήλιου ή την βροχή˙ και όπως κείτονται πεθαμένα πια, να περιμένουν την εργατική τάξη να τα αναστήσει. Οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να διατηρούν μια επιχείρηση χωρίς να τους αποδίδει το προσδοκώμενο κέρδος. Ενώ «εμείς» μπορούμε να λειτουργούμε ένα εργοστάσιο και να μοιραζόμαστε ένα μικρότερο κέρδος ανάλογο των προσδοκιών μας. Είναι ποτέ δυνατόν μια τέτοια πρόταση να αλλάξει την παραγωγική ρότα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας;

Αν ναι, τότε σημαίνει ότι η αυτοδιαχείριση μπορεί να ξεπερνά τα εμπόδια της διάλυσης της τοπικής -εθνικής παραγωγής και της εξάρτησης από το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αν ήταν αλήθεια κάτι τέτοιο, οι υπερασπιστές της εθνοκρατικής οπισθοδρόμισης θα εφάρμοζαν την αυτοδιαχείριση δια ροπάλου.

Έχουμε δύο περιπτώσεις όπου ένα ανακτημένο από τους εργαζόμενους εργοστάσιο καταφέρνει μια διάρκεια μέσα στο χρόνο:

Η μία είναι η περίπτωση όπου το παραγόμενο προϊόν είναι αρκετά

ανταγωνιστικό και οι εργαζόμενοι διαχειριστές προσαρμόζουν την εμπορική δραστηριότητα στην παγκόσμια οικονομία της αγοράς. Τα κέρδη μοιράζονται εξ ίσου και το εγχείρημα εντάσσεται στο κανονιστικό καθεστώς του κράτους. Εδώ όμως έχουμε να κάνουμε με ένα *πολυ-* και *ισο-*μετοχικό παράδειγμα όπου οι αποφάσεις της συνέλευσης των εργαζομένων περιορίζονται σε τεχνικά ζητήματα παραγωγής και αναδιανομής. Τα ουσιαστικά ζητήματα τα αποφασίζει η διόλου ελεύθερη οικονομία και το διόλου παραχωρητικό κράτος. Οπότε για να έχουμε αυτοδιαχείριση θα πρέπει να αλλάξουμε το περιεχόμενο της λέξης.

Η άλλη περίπτωση, που παρουσιάζει και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, είναι αυτή όπου οι εργαζόμενοι καταλαμβάνουν το εργοστάσιο και το λειτουργούν με οποιαδήποτε προσχηματική ένταξη σε κανονισμό, για να το θέσουν στην υπηρεσία μιας κοινότητας. Η κοινότητα θέτει εξαρχής τους σκοπούς της και η παραγωγή και η οικονομία του εργοστασίου υποτάσσονται σε αυτούς τους σκοπούς. Τότε έχουμε πραγματικά ένα εγχείρημα αυτοδιαχείρισης, που μπορεί να μη φέρνει από μόνο του την επανάσταση, δείχνει όμως με σαφήνεια τον δρόμο προς αυτήν.

Σε κάθε περίπτωση, τα μέσα παραγωγής παίζουν τον μικρότερο ρόλο στη μετατροπή μιας καπιταλιστικής επιχείρισης σε αυτοδιαχειριστική. Αυτό που χαρακτηρίζει τη μετατροπή είναι το περιεχόμενο της πράξης των εργαζομένων. Εάν δηλαδή το περιεχόμενο αμφισβητεί ριζικά την υπάρχουσα θέσμιση και εάν θέτει τους όρους για μια εξαρχής δημιουργία του δημόσιου χώρου.

Ένα παράδειγμα είναι η «**Εφημερίδα των Συντακτών**», που είναι μια συνεταιριστική εφημερίδα και που συγκαταλέγεται μάλιστα στα αυτοδιαχειριστικά εγχειρήματα. Δεν είναι ανακτημένη επιχείρηση, αλλά συνεταιρισμός εργαζομένων του κλάδου, η πλειοψηφία των οποίων είχε εργοδότη την παλιά «Ελευθεροτυπία». Ένα Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης που δεν διασφαλίζει κανέναν έλεγχο από πλευράς αναγνωστών, που λογοκρίνει περισσότερο απ’ ό,τι λογόκρινε ο παλιός εργοδότης τους εργαζόμενους, που το περιεχόμενό του καθορίζεται από άτυπες ή τυπικές εξουσίες.

Ποιο είναι λοιπόν το στοιχείο που θα επέτρεπε να χαρακτηριστεί το εγχείρημα αυτοδιαχειριζόμενο; Απλώς και μόνο το ότι είναι συνεταιριστικό;

Ένα διαφορετικό παράδειγμα είναι το κατειλημμένο εργοστάσιο της **BIOME** στη Θεσσαλονίκη. Οι εργαζόμενοι δημιούργησαν έναν συνεταιρισμό στο πλαίσιο μιας πλατιάς συνέλευσης αλληλέγγυων και παράγουν προϊόντα τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με αυτά που παρήγαγε η καπιταλιστική επιχείρηση στο παρελθόν. Τα προϊόντα που παράγει η κατειλημμένη BIOME χαρακτηρίζονται «καλά» προϊόντα και διακινούνται μέσα από δίκτυα των αλληλέγγυων. Στη διαμόρφωση του περιεχομένου καθώς και στις αποφάσεις συμμετέχει μια κοινότητα ανθρώπων, έτσι που να μπορούμε να μιλήσουμε για ένα αυτοδιαχειριστικό εγχείρημα. Η επιβίωση του εγχειρήματος εδώ δεν εξαρτάται όπως βλέπουμε από το τι ακριβώς παράγει, αλλά από το κατά πόσο το ίδιο το εγχείρημα γίνεται φορέας των ιδεών ενός καινούριου κολεκτιβισμού.

Ενός κολεκτιβισμού που έχει να κάνει με το ποιοι είμαστε, γιατί και τι παράγουμε και για ποιον το παράγουμε. **Ενός κολεκτιβισμού που δεν έχει να κάνει απλώς με την αναδιανομή των κερδών αλλά κυρίως έχει να κάνει με τον κοινωνικό έλεγχο και τη δημοκρατία.**

Εδώ βλέπουμε μια σημαντική διαφορά σε σχέση με το παραδοσιακό εργατικό κίνημα της ανάκτησης των θνησκόντων καπιταλιστικών επιχειρήσεων με το μότο «δουλεύουμε, πουλάμε, πληρωνόμαστε». Είναι μια σημαντική διαφορά του σημερινού νεογέννητου πολιτικού κινήματος με το παραδοσιακό. Οι «πολίτες κατά του λιθάνθρακα», ένα νικηφόρο κίνημα του πρόσφατου παρελθόντος (2007-2009), δεν χρησιμοποίησε οικονομικά επιχειρήματα, αλλά το «γιατί να παράγουμε ενέργεια και για ποιον», ένα πολιτικό ερώτημα κεντρικής σημασίας. Ένα πολιτικό ερώτημα που έθετε τους όρους για μια αυτοδιαχειριστική παραγωγή του κοινού αγαθού της ενέργειας. Αναμφίβολα το σύνθημα «αν δεν μπορείτε εσείς μπορούμε εμείς» έγινε προμετωπίδα του αγώνα της BIOME, αλλά ίσως τελικά δεν αντικατοπτρίζει με ακρίβεια το

περιεχόμενο αυτού του αγώνα. «Μπορείτε δεν μπορείτε εσείς, εμείς μπορούμε και έχουμε το δικό μας τρόπο να τα καταφέρουμε» θα ήταν μάλλον το πιο κατάλληλο.

Περισσότερα από εκατόν πενήντα χρόνια εμπειρίας του κινήματος της αυτοδιαχείρισης είναι αρκετά για να καταλάβουμε τα δύο μεγάλα εμπόδια προς την εφαρμογή της.

Το ένα εμπόδιο είναι το κράτος. Σε όλα αυτά τα χρόνια, όποτε και αν εμφανίστηκε αυτοδιαχείριση, το κράτος προσπάθησε να την εντάξει στους κανονισμούς του ή να την καταστείλει· και στις δύο περιπτώσεις είχαμε είτε αλλοίωση του περιεχομένου της, είτε συρρίκνωσή της μέχρι εξαφάνισης. Το άλλο μεγάλο εμπόδιο είναι η «ελεύθερη» οικονομία ή αλλιώς η οικονομία της αγοράς. Όποιος λειτουργεί στο πλαίσιό της, ή ακολουθεί τους νόμους της ή πεθαίνει. Το μεγαλύτερο κέρδος με το μικρότερο κόστος: όταν ένα εγχείρημα αυτοδιαχείρισης υποτάσσεται σε αυτόν τον νόμο, αυτομάτως μεταλλάσσεται σε «αυτοδιαχειριζόμενη» κερδοσκοπία. Στην πραγματικότητα το *αυτο-* παύει να υπάρχει και γίνεται ετερο-διαχείριση, όπως και στην περίπτωση της κρατικής παρέμβασης. Ο κοινωνικός παράγοντας χάνεται και για τη δημοκρατία ούτε λόγος να γίνεται. Εκτός εάν καταλαβαίνουμε τη δημοκρατία απλώς σαν μια διαδικασία.

Δηλαδή το ένα εμπόδιο είναι η πολιτική οργάνωση της κοινωνίας, το πολιτικό καθεστώς. Είναι μάλλον ακατόρθωτο να συμπλεύσει η αυτοδιαχείριση, η αυτοδιεύθυνση με τη διαχωρισμένη εξουσία και δεν μπορούν να υπάρξουν παρά μόνο σαν πράγματα αντιθετικά και ανταγωνιστικά. Το δεύτερο μεγάλο εμπόδιο, είναι η πρωτοκαθεδρία του χρήματος. Η επιβολή της οικονομίας σαν κυρίαρχου τομέα πάνω σε όλους τους υπόλοιπους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Όταν μια συλλογικότητα, ένας συνεταιρισμός ενστερνίζεται αυτή τη θεμελιώδη καπιταλιστική αξία, τότε δημιουργεί κάτι σαν συνεταιριστικό καπιταλισμό. Έναν καπιταλισμό με αναδιανεμητική γραφειοκρατία που τον είδαμε περιορισμένα μεν, να εμφανίζεται δε, σε συνεταιριστικά παραδείγματα. Παραδείγματα που έμοιαζαν πιο πολύ με πολυμετοχικά σχήματα παρά με αυτοδιαχειριστικά.

Γιατί λοιπόν θέλουμε αυτοδιαχείριση; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα προσδιορίζει λίγο πολύ και το περιεχόμενο του κάθε εγχειρήματος. θέλουμε θέσεις εργασίας ή μια κάποια οικονομική εξασφάλιση; θέλουμε να μετρήσουμε την οικονομία και την παραγωγή με συλλογικό τρόπο; Τότε μάλλον απομακρυνόμαστε από το σκοπό μας που δεν είναι τίποτα άλλο από ένας πολιτικός σκοπός.

θέλουμε λοιπόν την αυτοδιαχείριση επειδή θέλουμε αυτοκυβέρνηση. Αρχής γενομένης από την παραγωγή και την οικονομία που τις θέλουμε υποταγμένες στους υπόλοιπους τομείς των δραστηριοτήτων μας. Τομείς τους οποίους ορίζουμε εμείς, τα άτομα αυτής ή της άλλης κοινότητας. Αυτό ακριβώς προσδιορίζει ως αυτοδιαχειριστικό ένα εγχείρημα. Έτσι μπορούμε να ξεχωρίσουμε εκείνα τα εγχειρήματα που αυτοχρίζονται αυτοδιαχειριστικά και αποκτούν κάτι σαν τίτλο τιμής εξαργυρώσιμο κάθε στιγμή στο χρηματιστήριο των νοημάτων.

Το νέο πεδίο των κοινωνικών μαχών είναι αναμφίβολα ο δημόσιος χώρος: τα κοινά αγαθά και η δημιουργία του υπερταμείου εκποίησής τους από την ελληνική κυβέρνηση είναι ένα δείγμα. Στον αντίποδα της εκποίησης δημιουργείται ένα κίνημα υπεράσπισης των κοινών αγαθών από το οποίο δεν λείπουν οι αυτοδιαχειριστικές προτάσεις. Είναι αλήθεια πως υπάρχουν χιλιάδες συνεταιρισμοί διαχείρισης της ύδρευσης και πολύ περισσότερο της άρδευσης σε όλον τον κόσμο. Όπως όμως εξηγήσαμε, συνεταιρισμός δεν σημαίνει απαραίτητα και αυτοδιαχείριση. Στις πιο πολλές περιπτώσεις χωριών ή πόλεων έχουμε σχήματα διαχείρισης της παροχής, μέλη των οποίων είναι οι χρήστες -μέτοχοι. Τι όμως αποφασίζουν αυτοί οι μέτοχοι και μέχρι πού φτάνει η δικαιοδοσία τους; Συνήθως αποφασίζουν για τα τετριμμένα, δηλαδή την τιμή του νερού, τη συντήρηση του δικτύου ή την κατανάλωση σε σχέση με τα αποθέματα. Αποφάσεις που παρ' ότι αφορούν τα τετριμμένα εξαρτώνται από την απόφαση της πολιτικής εξουσίας στη γενικότερη διακυβέρνηση.

Αν μιλήσουμε για τα μη τετριμμένα, η δικαιοδοσία των συνεταιριστών είναι ανύπαρκτη. Παράδειγμα, για ποιους σκοπούς

μπορεί να χρησιμοποιείται το νερό; Μπορούμε να το χρησιμοποιούμε σε πυρηνικό εργοστάσιο; Μπορούμε να το χρησιμοποιούμε σε εξορύξεις, σε γήπεδα γκολφ ή άλλες υδροβόρες δραστηριότητες; Μπορούμε να πλένουμε το αυτοκίνητό μας; Θα εξασφαλίσουμε την απρόσκοπτη πρόσβαση όλων στο νερό; Θα προστατέψουμε την ελεύθερη ροή των ποταμών στη θάλασσα; Όλα αυτά είναι πολιτικές αποφάσεις και εξαρτώνται από άλλες αποφάσεις που αφορούν τομείς πέραν του νερού. Πώς λοιπόν κάνουμε αυτοδιαχείριση στον δημόσιο χώρο; Φτιάχνοντας μια νεροκοινότητα με περιορισμένη εξουσία στη θέση ενός υπουργείου νερού; Ή δημιουργώντας εξαρχής τον δημόσιο χώρο – μια δημιουργία που θα βρίσκεται σε διαρκή σύγκρουση με την υπάρχουσα θέσμιση;

Είναι ψέμα πως συνεταιρισμός σημαίνει αυτοδιαχείριση. Είναι ψέμα πως αν μιλήσουμε για παραγωγή το μοντέλο δεν είναι άλλο από μια βιομηχανικού και κεφαλαιουχικού τύπου παραγωγή. Είναι ψέμα πως αν μιλήσουμε για τον δημόσιο χώρο το μοντέλο δεν είναι άλλο από τη γραφειοκρατική-οικονομική οργάνωση και κατάτμησή του. Επίσης είναι ψέμα πως δεν νοείται πρόταση μιας άλλης κοινωνικής οργάνωσης εάν δεν συμφωνεί με τους κώδικες της οικονομικής επιστήμης ή μιας πολιτικής οικονομίας. Ψέματα που αποκαλύπτονται από μια παγκόσμια αυτοδιαχειριστική κίνηση,

η οποία ξεπερνά τα στερεότυπα του 20^{ου} αιώνα θεσμίζοντας ρητά και διαυγασμένα λειτουργίες ελευθεριακής αντίληψης. Είναι ο παγκόσμιος κοινωνικός ψίθυρος κατά της γραφειοκρατίας και των αυθεντιών. Είναι ο ψίθυρος πίσω από τις δυνατές κραυγές, ο ψίθυρος που δημιουργεί ακατάπαυστα!

Το κείμενο του Ν. Ιωάννου δημοσιεύτηκε αρχικά στο πρώτο έντυπο τεύχος του kaboom, που κυκλοφόρησε τον Δεκέμβριο του 2016.

The limits of syndicalism and the institution of popular assemblies

Grigoris Tsilimantos
Translation: Yavor Tarinski

(Το κείμενο στα ελληνικά εδώ)

Syndicalism as a product of the class struggle and as organizational structure of workers came to manage or to reverse labor relations, developed in conditions of competition within the workplaces. The primary grassroots organization of the workers, explicitly emphasizing on the working conditions and remuneration, gave birth to many expectations throughout all of society, insofar as and to the extent that, together with farmers, they formed the vast majority of the population.

But because capitalism based itself on the new subject of exploitation -the worker- it transferred him to its locomotive, enslaved and leader simultaneously, in a direction that, as was demonstrated, had neither logic nor boundaries and barriers. And wherever all these were appearing, they were not spared neither blood nor terror.

However capitalism didn’t rely on brute force but on its ability to incorporate and assimilate its own cracks. The brute force did not show its strength but instead its weakness to integration and assimilation. Behind the curtain of violence is hidden its own imaginary that have loaded two ideological weights on the backs of the workers:

The first weight was the ideology of messianism, with all the religious characteristics and “laws”, historic and economic, and what they entailed. The main mentor of this messianism was

Marx and Marxism which replaced metaphysics of religion with earthly scientific “truth” of communism.

The second weight and more durable, since the first one nowadays has went bankrupt, was and still is the ideology of economy. That is, how through it capitalism somehow discovered the *BEING* of human relationships and human history. The organization of production and the produced product themselves formed values as physical ends of the realization of this *BEING*. What this means can be seen in the manuscripts of Marx from ’45 where he briefly concludes that the workers, and thus revolutionaries, should not waste time for thinking of better organization of production because this has been discovered by capitalism itself.

The practical realization of this thesis was done by Lenin, who introduced fordism and the production chain in the factories of his newly established dictatorship.

Apart from Marx and the Marxists, what is being situated as a central objective of the class struggle of the workers is the issue of ownership of the means of production and of produced wealth. However the growth of the productive forces was the only way as for capitalism so as for the worker. Let’s not forget the often repeated position of Bakunin who agreed completely with the economic program of Marx but disagreed with his political one. It was the epoch when scientific discoveries and industrial development – the early stage of technoscience – seemed to be the main pillars for the passage from the era of scarcity into the times of abundance. Clothing, communication, transportation, diet with new products along with mechanization were major pillars of capitalist growth and its first wide spread campaign.

In that moment, the revolutionary aspect of syndicalism directly raised the issue of control and ownership of factories and land and the produced wealth to which capitalists predatory aspired.

All uprisings and revolutions led to the gates of the factory. From inside the boss was defending himself and from outside the worker was trying to take it over. The last revolution before the 50s, the Spanish one, having as a battering ram the anarcho-syndicalism, was the final one about labor claims for self-management of production on behalf of the entire society.

After the war, capitalism was faced with the necessity to fix the huge damages that he himself had caused signing a new social contract with real increases, social security, pensions, collective agreements, etc., looking for other ways to address labor demands. What it couldn’t do inside the working place it did outside of it. I.e. whatever it couldn’t achieve with machines in order to reduce the power of the labor force, it did achieve through trade, opening new cycles and jobs to meet the technical needs that capitalism itself created. The worker transforms into a consumer and the intensity of services that is involved with the disposal of goods increases.

The consumer frenzy has three essential consequences. Firstly, it is the integration of the entire population into the logic of the commodity which creates ephemeral and alternate lifestyles. The peculiarity of this logic is that the product ceases to support the needs of human and the human is called upon to support the needs of the commodities. Secondly, it is the over-exploitation of natural resources for the needs of a supposed growth, achieved at huge ecological disasters, energy wastage and accumulation of improbable amounts of garbage. That’s why today we don’t know what to do with the melting of ice caps and the ozone hole, that’s why landfills flood, areas around energy plants turn into deserts and water resources are depleted at an exponential rate. If we add the destruction of agriculture and food nightmare that followed, the picture becomes even more apocalyptic. Thirdly, it is the growing individualization, as necessary and sufficient condition for the proliferation of commodities that in an individual level

led to personal nests of things, most of them useless and in a collective level led to a widespread corporatization, degradation of social solidarity and in the workplace to a stagnation of the solidarity of workers between each other.

To say just that responsible for all this, as far as it is concerned, is the sold out bureaucratic leadership of the trade union movement, is a banality, an aphorism without to perceive the great upheavals of the last fifty years.

The two versions of syndicalism (reformist-revolutionary) are based on the same two basic pillars that have to do with the participation of the workers in the production process and in the final product. The reformists negotiate for the minimum, thus reproducing exploitation, while the revolutionaries want everything for everyone, abolishing exploitation.

What both of these tendencies couldn’t understand, and especially the second one, was the fact that the problems within the workplace were being transferred, even stronger, out of it. In other words they couldn’t understand that the problem was not just the working conditions, remuneration, participation and seizure of the means of production, but the problem became, more and more intensively, the work itself, the product of which had enormous social consequences.

Whoever insists on syndicalism must answer to two key questions. What means for the workers to take control of the factories and what means expropriation of the produced wealth? Today we don’t have to do with this. The production and the final product face a strong questioning. The harshest criticism against capitalism does not come from inside the workplace but outside of it, from citizen movements that are not based on work but on the basis of its dubious or destructive consequences. The very “growth” is under criticism along with barricades. The produced wealth is increasingly becoming a produced junk and its corresponding industrial units are not anymore a breath of air for their areas but

suffocating stench. So what kind of self-management can be done in fertilizer factories, in combustion plants at landfills, in gold mines in Chalkidiki, in the Acheloos gigantic dam, in nuclear power plants or in coal plants? What kind of wealth are the products of agricultural and livestock production that must be appropriated when food scandals succeed one another? Today the production units and their products are not possessions and usable objects but social consultation objects for their usefulness. And when the decision is negative, there are two commonly and permanently absentees: the bosses and the workers. Is it by chance that in all the movements against the results of work the unions are absent? Or is it by chance that the Movement of the Squares didn't want the presence of the syndicates at all? For what was happening with the recycling in Tagarades (region south of Thessaloniki, Greece) so many years, the employees of OTA knew better than anyone else, but the protests came out from residents of the surrounding areas, including the collected information, gathered outside the workplace, not through it.

Today the questioning of syndicalism follows the same path, not with the questioning of its obsolescent bureaucrats, but by something much deeper, with the questioning of labor itself. Now is required its redefinition not as a worker-employer relationship, but as an overall social relationship. If the produced wealth is social then the questions can't be posed nor solved by anyone else except from society itself.

Syndicalism today cannot be the engine of social transformation, not only because it's dominated by reformism, bureaucracy, corruption and attachment to "positions", but because it cannot respond and solve on its own, the big issues raised by work and the product itself. For example, in the health, all trade unionists, radical or not, agree for more hospitals, more doctors and nurses for better health services. But especially in the western world the already existing hospitals will appear too many if the quality of food and

environment change. This requires a radical change in agriculture, radical change in transportation and radical change in the installation of industrial units. This means transition towards real prevention rather than regular check-ups and diets. We will answer the question of health either as society or we will syndicalize its spiral circle.

The Movement of the Squares paved the road for great social deliberation, which without direct democracy would be just a distasteful repetition of the syndicalist, party and parliamentary farce. We can cross it if we decide to walk it.

Source:
https://www.babylonia.gr/2011/10/22/ta-oria-tou-sindikalismou-ke-o-thesmos-ton-laikon-sinelefseon/#sthash.P4AAF9rH.dpuf

---

Απεργίες-Αποχή Δικηγόρων: Ο Αγώνας τους

Δανάη Κασίμη

Οι εργατικοί αγώνες έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ιστορία επιτυγχάνοντας την κατοχύρωση βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων. Σήμερα η συντεχνιακή καπηλεία δίκαιων αιτημάτων εκτρέπει τους κλαδικούς αγώνες σε μια ατέρμονη εσωστρέφεια. Από την αποχή των δικηγόρων μέχρι τις κινητοποιήσεις των συνταξιούχων, η εξατομίκευση των πακτωμένων εργασιακών διεκδικήσεων μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό χάος και ανθρωποφαγία.

Έχουν περάσει ήδη δύο μήνες και πλέον από την έναρξη της πανελλαδικής αποχής των δικηγόρων από τα καθήκοντά τους λόγω του επικείμενου ασφαλιστικού νομοσχεδίου, το οποίο είναι

πράγματι τόσο δυσβάσταχτο για την πλειοψηφία των δικηγόρων που είναι βέβαιο πως, σε συνδυασμό με την αύξηση των φοροεπιβαρύνσεων, θα οδηγήσει σε μαζική αποχώρηση από το επάγγελμα. Παράλληλα, πραγματοποιούνται συνεχώς απεργιακές κινητοποιήσεις εργαζομένων και συνταξιούχων στα πλαίσια του έντονου αναβρασμού που υπάρχει στη χώρα μας από το έτος 2011 λόγω των αλλεπάλληλων περικοπών στους μισθούς, στις συντάξεις και στις λοιπές κοινωνικές παροχές και των ταυτόχρονων φοροεπιθέσεων κάθε είδους. Μέχρι εδώ, ο καθένας θα δικαιολογούσε την αγανάκτηση και οργή των απεργούντων και θα τασσόταν στο πλευρό τους χωρίς επιφυλάξεις.

Η εποχή που βιώνουμε, όμως, είναι ιδιαίτερη και απαιτεί μεγάλη προσοχή κατά την ανάγνωση των χαρακτηριστικών που λαμβάνουν οι επιμέρους κινητοποιήσεις. Ποια είναι η σχέση τους με τις ευρύτερες κοινωνικές διεκδικήσεις και πού οδηγεί ο κατακερματισμός των κοινωνικών αγώνων; Είναι δυνατό να υπάρχουν ενιαία συμφέροντα στους κόλπους ενός ολόκληρου κλάδου ή μήπως οι συνδικαλιστικοί φορείς έχουν μετασχηματιστεί σε επικίνδυνα, άκαμπτα και αντιδημοκρατικά μορφώματα, τα οποία εξυπηρετούν ιδιοτελή συμφέροντα; Με ποιο τρόπο θα απαλλαγούμε από αυτό το επικίνδυνο φαινόμενο;

Έχει καταστεί πλέον, ίσως σε όλους, φανερό ότι όταν μια χώρα, μέσω της κυβέρνησής της, έρχεται σε οποιουδήποτε είδους συμφωνία με τους πιστωτές της, είναι μαθηματικά αδύνατο αυτή να αποβεί ωφέλιμη για τις κοινωνικές ομάδες που ασφυκτιούν και βρίσκονται στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Είναι αυτονόητο δε, ότι το εκβιαστικό δίλημμα που θέτουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις της Ευρώπης περί ολικής καταστροφής, ανεξέλεγκτης χρεωκοπίας και απόλυτης φτώχειας σε περίπτωση απαγκίστρωσης από τη χρηματοδότηση των δανειστών για τη «σωτηρία» των χωρών του Νότου, έχει ένα πολύ συγκεκριμένο χαρακτηριστικό, το οποίο είναι ευκρινές και απόλυτο: εξυπηρετεί τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου. Η πιστωτική μόχλευση που πραγματοποιείται στην Ευρώπη από τις χώρες του Βορρά προς τις χώρες του Νότου έχει ως μοναδικό στόχο τον απόλυτο έλεγχο και την αμείλικτη

οικονομική ισοπέδωση των τελευταίων με στόχο, όχι βέβαια τον πλουτισμό των λαών του βορρά αλλά την ενίσχυση της παντοδυναμίας του παγκόσμιου κεφαλαίου, το οποίο, ως γνωστόν, δεν έχει πατρίδα.

Τώρα όσον αφορά τις απεργιακές κινητοποιήσεις παντός είδους, παρατηρούμε, σε πρώτη φάση, ότι είναι ενθαρρυντικές και σίγουρα μπορούν να κυοφορήσουν μια κοινωνική αλλαγή μέσα από τη δράση των ανθρώπων που πίστεψαν επιτέλους στην τεράστια δύναμή τους. Δυστυχώς όμως, οι διάφοροι κλάδοι που απεργούν απαρτίζονται από ανθρώπους που έχουν εντελώς αντικρουόμενα συμφέροντα, με αποτέλεσμα οι κινητοποιήσεις τους να περιορίζονται στη διεκδίκηση των κλαδικών τους προνομίων. Αυτό το φαινόμενο, συμβαίνει συνεχώς εδώ και πολλά χρόνια χωρίς να προσδίδονται νέα χαρακτηριστικά στους κλειστούς αυτούς αγώνες, με αποτέλεσμα να γίνονται αν όχι αντικοινωνικοί τουλάχιστον αυτοαναφορικοί.

Τα τελευταία χρόνια όμως, οι συνθήκες είναι ιδιαίτερα σκληρές λόγω της επιθετικής εξάρθρωσης του καπιταλιστικού οικοδομήματος, το οποίο φαίνεται και πάλι να βρίσκει τρόπο να επιβιώσει μη διστάζοντας να θυσιάσει εκατομμύρια ζωές στο βωμό της ανάπτυξης και της σταθερότητας των τιμών. Οι παγκόσμιες ολιγαρχίες εξακολουθούν να λυμαίνονται τον παγκόσμιο πλούτο αποκλείοντας, με την απειλή πολέμου, τη συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων. Έτσι, έχουμε οδηγηθεί στην όξυνση των ανταγωνιστικών πιέσεων μεταξύ των κλάδων και των αιτημάτων που θέτουν ενώπιον της εξουσίας. Πέραν του γεγονότος ότι το εργατικό δίκαιο έχει καταργηθεί στην πράξη χορηγώντας τεράστια προνόμια στους εργοδότες και ενθαρρύνοντας τις απολύσεις αλλά και την άνευ όρων εκμετάλλευση των εργαζομένων, οι κλαδικοί αγώνες διεκδικούν ένα πολύ μικρό μέρος από το κομμάτι του παγκοσμίου πλούτου, που το μεγάλο κεφάλαιο διαθέτει προς διανομή στα κράτη, με τη συνδρομή των τελευταίων. Αυτό σημαίνει, ότι οι εν λόγω αγώνες είναι καταδικασμένοι σε έναν κτηνώδη ανταγωνισμό μεταξύ των κλάδων και των κοινωνικών ομάδων προκειμένου όχι απλά να κερδίσουν ένα μέρος από το

«κομμάτι της πίτας» αλλά να αποκλείσουν εντελώς ολόκληρες κοινωνικές ομάδες με στόχο την επιβίωσή τους. Μιλάμε πλέον για εκτροπή των αγώνων προς μια επικίνδυνη και καταστροφική ανθρωποφαγία χωρίς καμία διάθεση συγκρότησης συλλογικού μετώπου από τα μη προνομιούχα κοινωνικά στρώματα με σκοπό τη δυναμική σύγκρουση με τον πραγματικό εχθρό. Ο τελευταίος εντοπίζεται στις ίδιες τις ρίζες του καπιταλιστικού συστήματος, το οποίο διακηρύσσει την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο με σκοπό την υπερσυσσώρευση του κεφαλαίου σε μία μικρή μερίδα του πληθυσμού, η οποία διαθέτει και πανίσχυρους μηχανισμούς περιφρούρησης.

Όσο λοιπόν συνεχίζεται η εκτροπή των αγώνων προς τέτοιου είδους αυτιστικές διεκδικήσεις, ο εχθρός γίνεται όλο και πιο ισχυρός καθώς το 90% της πίτας, δηλαδή του παγκόσμιου πλούτου, εξακολουθεί αιωνίως να βρίσκεται στη διάθεσή του. Τέτοια χαρακτηριστικά αυτοαναφορικότητας παρουσιάζουν και οι τελευταίες κινητοποιήσεις των δικηγορικών συλλόγων της Ελλάδας. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι στην ίδια πορεία παρευρέθηκαν μισθωτοί δικηγόροι και τα αφεντικά τους, διεκδικώντας από κοινού, επί της ουσίας, τα δικαιώματα των δεύτερων. Τυχόν διεκδικήσεις των μισθωτών δικηγόρων αλλά και των φτωχότερων εν γένει έρχονται σε σύγκρουση με αυτές των δεύτερων διότι το επιχείρημα ότι όταν ο εργοδότης κερδοφορεί, τότε κερδίζει και ο εργαζόμενος είναι το όπλο των εκμεταλλευτών και σε καμία περίπτωση των εργαζομένων. Φαινομενικά, όλοι οι δικηγόροι διεκδικούσαν το ίδιο πράγμα, την εμπόδιση της αύξησης των ασφαλιστικών εισφορών διότι πράγματι το επάγγελμα, όπως όλα τα ελεύθερα επαγγέλματα, έχει καταστεί μη βιώσιμο. Παρά ταύτα, η επιμονή σε μια τέτοιου είδους διεκδίκηση, η οποία δε φαίνεται σε καμία περίπτωση να αποκτά κοινωνικά χαρακτηριστικά και να τείνει να αμφισβητήσει την ίδια τη δομή του συστήματος με σκοπό την οικοδόμηση δίκαιων κοινωνικών δομών με κέντρο τον άνθρωπο, είναι καταδικασμένη σε αποτυχία ή στην καλύτερη περίπτωση σε «δικαίωση» ενός αυτιστικού αγώνα που θα οδηγήσει στην εξόντωση κάποιας άλλης πιο αδύναμης κοινωνικής ομάδας ή ενός άλλους

λιγότερου ισχυρού κλάδου.

Το πρόβλημα είναι ότι οι συνδικαλιστικές διεκδικήσεις χαρακτηρίζονται από αυτή την ενοχλητική εσωστρέφεια, με τους συνδικαλιστές να αρνούνται να ορίσουν την κλαδική διεκδίκηση ως ενέργεια άρρηκτα συνδεδεμένη με τις λοιπές κοινωνικές διεκδικήσεις με τέτοιο τρόπο που να μην μπορεί καν να νοηθεί διαφορετικά. Εξάλλου, οι συνδικαλιστές ασκούν εξουσία και σίγουρα αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση ιδίου οφέλους όπως η πλειοψηφία των αμετακίνητων αντιπροσώπων και θα ήταν εν τοις όροις αντιφατικό να εναποθέτει κανείς τις ελπίδες του σε αυτούς. Το βάρος, δυστυχώς,πέφτει στους αντιπροσωπευόμενους και φαινομενικά λιγότερο ισχυρούς, οι οποίοι στην περίπτωση των δικηγόρων φαίνεται να έχουν μουδιάσει μπροστά στην αδυναμία τους να φανταστούν οτιδήποτε πέρα από το μέσο της άσκοπης αποχής παραμένοντας έρμαια των ιδιοτελών σκοπών των συνδικαλιστών τους. Είναι ενδιαφέρον να δούμε ποια θα είναι η αντίδραση ειδικά των δικηγόρων όταν έρθουν αντιμέτωποι με αυτή τη διαπίστωση αν δεν έχουν ήδη έρθει. Για την ώρα, φαίνεται ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών δε θα ησυχάσει αν δε ρίξει την κυβέρνηση… Μέχρι τότε θα πρέπει να σκεφτούμε σοβαρά «τι να κάνουμε» που έλεγε και ο σύντροφος Λένιν.

Σαν την 4η Φλεβάρη δεν υπάρχει

Νώντας Σκυφτούλης

Μπορεί να είναι στριμωγμένος ο Σύριζα στις αντιφάσεις, που ο ίδιος καλλιέργησε. Όμως όλοι οι άλλοι, συμπεριλαμβανομένων και ημών, είμαστε εντάξει; Τα έχουμε βρει όλα αναφορικά με μια άλλη προοπτική; Ή είμαστε σε μια κατάσταση Σύριζα και ceteris

paribus; Και ενώ οι προσδοκίες όλων για την 4η Φλεβάρη είχαν φτάσει στο ζενίθ, προσγειωθήκαν οι πάντες σε μια πραγματικότητα με ιδιαίτερους προβληματισμούς. Μη φανταστείτε ότι ο προβληματισμός θα διαρκέσει πολύ, διότι τα συμπεράσματα, τα οποία είναι αντιγραφές των αντίστοιχων αφαιρέσεων, πρέπει να αυτοαναιρεθούν. Και πώς θα γίνει αυτό; Τι θα κάνουν κάποιοι με αυτούς τους πολύμορφους ρόλους που η «ιδεολογία» του εργατισμού σαν σκηνοθέτης διανέμει;

Πήγαμε στο Μουσείο (ευτυχώς με το πανό της ΒΙΟΜΕ και σώσαμε την ψυχή μας, όχι όμως ολόκληρη) όπου για πρώτη φορά είχε τόσο λίγο κόσμο ή μάλλον δεν έχω δει λιγότερο ποτέ. Και εκεί αρχίζει η συνωμοσία της κοινοτοπίας του καλού: «Δεν έχει κόσμο, τι έγινε;», «Μπα, μην το λες αυτό, έχει πολύ κόσμο σήμερα», «Μα, ρε παιδιά;», «Όχι, όχι, έχει πολύ κόσμο σήμερα». Υπήρχε τέτοιας έκτασης ψέμα μπροστά στα μάτια μας, που αν επέμενες να λες την αλήθεια κινδύνευες να θεωρηθείς φιλοσυριζαίος. Έτσι, μπροστά σε αυτή την απειλή τουμπεκί. Ήταν φανερό ότι είχαν διαψευστεί όλες οι προβλέψεις. Το ΠΑΜΕ ασφαλώς και είχε κόσμο γιατί αυτού του είδους η απεργία είναι βούτυρο στο ψωμί του, οπότε η αυτό-συσπείρωση των δυνάμεών του ήταν στο ζενίθ (καμία σχέση με την παρελθούσα κινητοποίηση επί Γιαννίτση, όπου η χύμα κάθοδος εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων έκαναν το ΠΑΜΕ της εποχής να μοιάζει με αριστερίστικη μάζωξη). Όταν λέμε ότι το ΠΑΜΕ είχε κόσμο, εννοούμε πολύ ΕΒΕ, τους οποίους έχει εντάξει στο ταξικό μέτωπό του εδώ και πολλά χρόνια. Η ΓΣΕΕ είχε κάποιο κόσμο, ο οποίος είχε κινητοποιηθεί προσφάτως: δικηγόροι, γιατροί, μαγαζάτορες. Η ΑΔΕΔΥ, αυτό το συνδικαλιστικό δράμα, είχε το έλασσον. Στο Μουσείο τα αναρχοαντιεξουσιαστικά μπλοκ ήταν των 50, άντε των 100 ατόμων για να στανιάρουμε ενώ της άκρας αριστεράς και των πρωτοβάθμιων τα ίδια.

Φαίνεται λοιπόν, ότι δεν υπάρχει αξιόπιστος φορέας με συνακόλουθο αξιόπιστο λόγο που να έπειθε ότι η απεργία αυτή είχε σημασία για τον εργαζόμενο, τον μισθωτό δηλαδή, όπου η απουσία του ήταν εκκωφαντική, λες και απαγορευόταν στους

εργαζόμενους να παραβρεθούν στην απεργία. Τότε ποιος απήργησε; Τα μαγαζιά πράγματι ήταν κλειστά. Οι «δικοί» μας το θεωρούσαν μάλιστα αιτία ότι θα συρρεύσει κόσμος στην κινητοποίηση. Αλλά εις μάτην. Ήταν κλειστά όχι λόγω εργαζομένων αλλά λόγω εργοδοτών και δικαίως στο τέλος της ημέρας πανηγύριζε ο νεοδημοκράτης πρόεδρος των εμπόρων και των μικρομεσαίων. Τη συγκέντρωση επίσης κοσμούσαν και ορισμένοι αγρότες Μανωλάδας στυλ για να δέσει η συμμαχία των «τάξεων». Στο τέλος της ημέρας οι ειδήσεις, η κοινοτοπία του κακού τώρα,τα ίδια. Τόσο κόσμο δεν ξανάδε στο δρόμο ούτε ο Σκάι ούτε ο Αντέννα ούτε το Μέγκα. Η κοινοτοπία ανεξαρτήτως προσήμου τελικά κερδίζει.

Ο τεμαχισμός και η πλήρης διάσπαση του κοινωνικού δεσμού δυστυχώς συνεχίζεται και, για να είμαστε ειλικρινείς, στο κομμάτι του παραδοσιακού η διάσπαση είναι πλήρης και χωρίς επιστροφή ενώ σε άλλα πεδία υπάρχει ελπίδα επαναδημιουργίας δεσμού με νέους ασφαλώς όρους (νέες συλλογικές δομές πάλης).

Ο συνδικαλισμός, για παράδειγμα, ο οποίος στηρίζεται μόνο και αποκλειστικά στη δυνατότητα του καπιταλισμού να παρέχει (μισθούς επιδόματα, κοινωνική ασφάλιση κ.λπ.) και εκεί βασίζει τις «νίκες» του, στην Ελλάδα ποτέ δεν υπήρξε τέτοιος. Στην Ελλάδα το κράτος ρουσφετολογικά παρείχε το κοινωνικό κράτος και γι’ αυτό ο συνδικαλισμός ήταν κρατικός. Βέβαια, πουθενά πλέον σήμερα δεν είναι μη κρατικός αφού η πηγή χρηματοδότησης ΟΛΩΝ των συνδικάτων είναι κρατική υπόθεση. Ένα γεγονός που κάνει πιο ανατριχιαστικό τον εν Ελλάδι συνδικαλισμό είναι η ύπαρξη αυτής της καταξευτιλισμένης ΓΣΕΕ με εκείνο το «ΝΑΙ» που ξεστόμισαν μαζί με τα αφεντικά και ενάντια στους εργαζομένους.

Η απεργία της 4^{ης} Φλεβάρη, πέραν του ότι απέδειξε ότι μια απεργία μπορεί να έχει αντιτιθέμενα συμφέροντα στους κόλπους της και το ταξικό πρόσημο να πηγαίνει περίπατο, απέδειξε ταυτόχρονα και διαχρονικά ότι οι προηγούμενες απεργίες μπορεί να μην ήταν τόσο καθαρές όσο είναι η ταξική πάλη. Πάντως η τελευταία ήταν υπεράνω τάξεων και ταίριαζε με το «μικρομεσαίοι και παλικάρια γίναμε μαλλιά κουβάρια».

Υπάρχει πρόταση μιας άλλης προοπτικής; Θα ρωτήσει κάποιος. Ναι, υπάρχει, το θέμα είναι εάν θέλουμε την άλλη προοπτική που θα μας ξεσπιτώσει. Αυτό προϋποθέτει μια καινούργια πρόταση για τα δικαιώματα των εργαζομένων, για τον τρόπο πάλης, καθώς και για το νόημα μιας προοπτικής ενός σύγχρονου αντικαπιταλιστικού διαφωτισμού, που θα λαμβάνει υπόψη το σύνολο των αναδιαρθρώσεων που έχουν γίνει στην εργασία. Διότι οι προηγούμενες αφαιρέσεις απευθύνονται σε ένα άλλο υποκείμενο, το οποίο δεν υπάρχει ή και να υπάρχει, συγκροτείται ήδη με άλλους όρους. Όπως και να έχουν τα πράγματα, δεν είναι δυνατόν στις άμεσες αιχμές του κινήματος να μην είναι η εναντίωση και η διάλυση της ΓΣΕΕ, ως ένα αίτημα εργατικό εκ των ων ουκ άνευ. Αυτό πρέπει να διαπραγματευτεί στον δρόμο. Για την άγρια απεργία τουλάχιστον και όχι για τίποτε άλλο.

Ριφιφί στο Ασφαλιστικό και Δουλειά μέχρι τα Βαθιά Γεράματα

Με την ουσιαστική κατάργηση του αναδιανεμητικού χαρακτήρα του συστήματος ασφάλισης, κορυφώνει η κυβέρνηση τα αντιασφαλιστικά μέτρα που πήραν οι προκάτοχοί της τα προηγούμενα χρόνια. Το σχέδιο που υποβλήθηκε προς έγκριση στους κηδεμόνες της Ε.Ε. προβλέπει μεταξύ άλλων:

– Αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης στα 67 χρόνια ή στα 62 αν ο εργαζόμενος συμπληρώνει 40 έτη ασφαλιστικού βίου.
– Αύξηση των εισφορών υγείας και για τους ήδη συνταξιούχους.
– Ενοποίηση και συρρίκνωση των κλάδων ασφάλισης, πρόνοιας και περίθαλψης σε νέο φορέα με κορμό το ΙΚΑ (ΕΦΚΑ).

– Μείωση των κύριων συντάξεων των νέων αλλά και των παλαιών συνταξιούχων και αναδρομική κατάργηση της κύριας σύνταξης για όσους αποχωρούν από την εργασίας έως 1/7/2015.
– Σταδιακή κατάργηση της επικουρικής ασφάλισης που ποτέ δεν χρηματοδοτήθηκε από το κράτος αλλά από τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων.
– Κατάργηση του ΕΚΑΣ και μεταβολή του ύψους των συντάξεων με ειδικές ρήτρες ώστε οι μειώσεις να γίνονται αυτόματα χωρίς νομοθετικές παρεμβάσεις.

Στόχος των εμπνευστών του νέου ασφαλιστικού είναι το σύστημα ασφάλισης να έχει ανταποδοτικό κεφαλαιοποιητικό χαρακτήρα, ακολουθώντας τους ρυθμούς του αγοραίου κρατισμού.

Πρόκειται για μια νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση, που εντάσσεται στην αέναη στρατηγική του κεφαλαίου και των κρατών της ΕΕ, για να σώσουν τα κέρδη τους, τις επενδύσεις και την εξουσία τους και για να αποπληρωθεί το τοκογλυφικό χρέος που εκείνοι δημιούργησαν, μέσα από τον εργασιακό μεσαίωνα και τη δουλοποίηση όλων των εργαζομένων.

Η εξάλειψη ασφαλιστικών κατακτήσεων χρόνων, μεθοδεύεται στο όνομα της διάσωσης των ασφαλιστικών ταμείων που οι εκάστοτε κυβερνήσεις λεηλάτησαν μεθοδικά και φυσικά εντάσσεται στο πλαίσιο της εφαρμογής του μνημονίου που υπέγραψε ο Τσίπρας αποκαλύπτοντας το εξουσιαστικό πρόσωπο μιας ανυπόληπτης και αναξιόπιστης αριστεράς.

Πρόκειται για πολιτική απάτη που ξεπερνά κάθε όριο ειδικότερα όταν ξανακαλούν τους εργαζόμενους να ξαναπληρώσουν τις κομπίνες-νόμιμες κλοπές και ληστείες των κρατούντων, που δημιούργησαν και δημιουργούν το έλλειμμα στα ασφαλιστικά ταμεία. Όταν μάλιστα είναι γνωστό, ότι από το 1950 έως το 1975 κράτος και καπιταλιστές χρωστάνε στα ταμεία 60 δις € από την υποχρεωτική δέσμευση και διαχείριση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων από την ΤτΕ, για την δανειοδότηση των βιομηχάνων και των εφοπλιστών με μηδαμινό επιτόκιο. Για να μην αναφέρουμε τα 5,8 δις € από την ετήσια εισφοροδιαφυγή των

αφεντικών, τα 8,7 δις € που χρωστάει το κράτος, τα 4 δις € που χάθηκαν στο χρηματιστήριο την περίοδο 1999-2002 και τα 3,2 δις € που χρωστάνε οι επιχειρήσεις στο ΙΚΑ, τα δεκάδες δις που δόθηκαν στους τραπεζίτες για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και τα δεκάδες άλλα δις που δόθηκαν για την αποπληρωμή του χρέους τους. Τα περιθώρια των αυταπατών που εξακολουθούν να σπέρνουν οι κομματικές και κρατικοσυνδικαλιστικές γραφειοκρατίες έχουν πλέον περιοριστεί ασφυκτικά καθώς τώρα που οι μάσκες έπεσαν αποκαλύπτεται ότι τη ζωή μας δεν μπορεί και ούτε θέλει να αλλάξει κανείς φωτισμένος ηγέτης και τα προβλήματα δεν λύνονται με την ανάθεση.

Μόνο αν εμείς οι ίδιοι πάρουμε τη τύχη μας στα χέρια μας θα αναδυθεί από τα συντρίμμια του παλιού σάπιου συστήματος ένα διαφορετικό αύριο.

Πορεία στις 4 Φλεβάρη 11πμ Τοσίτσα–Πατησίων στο μπλοκ της BIOME.

Ο αγώνας για την κοινωνική απελευθέρωση από τα δεσμά του κράτους, του κεφαλαίου και των υπερεθνικών οργανισμών της Ευρώπης-φρούριο συνεχίζεται.

Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας